

LAS Zelena Istra
Lokalna akcijska skupina za območje občin Ankaran, Izola, Koper in Piran

**STRATEGIJA LOKALNEGA RAZVOJA ZA
LOKALNO AKCIJSKO SKUPINO
ZELENA ISTRA**

za programsko obdobje 2021–2027

Koper, 6. 11. 2023

Kazalo

1.	Osebna izkaznica LAS.....	3
2.	Povzetek SLR.....	3
3.	Opredelitev območja in prebivalstva, zajetega v SLR	5
3.1	Splošne geografske značilnosti območja.....	5
3.1.1	Utemeljitev zaokroženosti območja.....	5
3.1.2	Velikost območja	5
3.1.3	Strukturne danosti območja.....	5
3.1.4	Kartografski prikaz območja LP.....	8
3.1.5	Stanje infrastrukture in opremljenosti z osnovnimi storitvami.....	8
3.1.6	Opis stanja okolja.....	9
3.2	Gospodarski položaj območja.....	10
3.2.1	Opis gospodarskih dejavnosti.....	10
3.3	Demografske in sociološke značilnosti območja	15
3.3.1	Število in gostota prebivalcev na območju.....	15
3.3.2	Gibanje števila prebivalcev	16
3.3.3	Izobrazbena struktura prebivalstva.....	18
3.3.4	Stanje na področju kulture in izobraževanja.....	19
3.3.5	Opis ranljivih skupin.....	20
4.	Analiza razvojnih potreb in možnosti območja LAS, vključno z analizo prednosti, slabosti, priložnosti ter nevarnosti.....	24
4.1	SWOT – analiza	24
4.2	Potrebe in potenciali območja LAS	28
5.	Opis SLR, njenih ciljev in ukrepov, vključno z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov	33
5.1	Opis ciljev in ukrepov SLR, vključno z določitvijo mejnikov ter ciljnih vrednosti kazalnikov.....	36
5.2	Opis izvajanja operacij.....	50
6.	Opis postopka vključitve skupnosti v pripravo SLR	54
7.	Opis sistema upravljanja LAS, vključno z upravljanjem, spremljanjem in vrednotenjem, ki dokazujejo zmogljivost LAS za izvajanje SLR.....	56
7.1	Opis postopka določitve vodilnega partnerja LAS in navedba kadrovske zmogljivosti, virov financiranja, izkušenj in znanj	56
7.2	Opis sistema spremljanja in vrednotenja SLR.....	59
7.3	Opis nalog, odgovornosti in postopkov sprejemanja odločitev organov LAS.....	62
8.	Priloge SLR	66

1. OSEBNA IZKAZNICA LAS

Ime LAS	LAS Zelena Istra	
Naslov LAS	Destradijev trg 11, 6000 Koper - Capodistria	
Naslov varnega elektronskega predala	bojan@sredisce-rotunda.si	
Elektronski naslov LAS	info@sredisce-rotunda.si	
Spletna stran LAS	www.las-zelenaistra.si	
Vodilni partner LAS	SREDIŠČE ROTUNDA, Koper, so.p.	
Naslov vodilnega partnerja LAS	Destradijev trg 11, 6000 Koper - Capodistria	
Številka transakcijskega računa LAS	SI56 1010 0006 0733 150	
Velikost območja LAS	385 km ²	
Število prebivalcev LAS	91.823 (vir: SURS 1.1.2022)	
Vključene občine (naštejte)	Ankaran, Izola, Koper, Piran	
Kohezijska regija	Zahodna Slovenija	
Financiranje SLR (označite)	<u>EKSRP</u>	<u>ESRR</u>

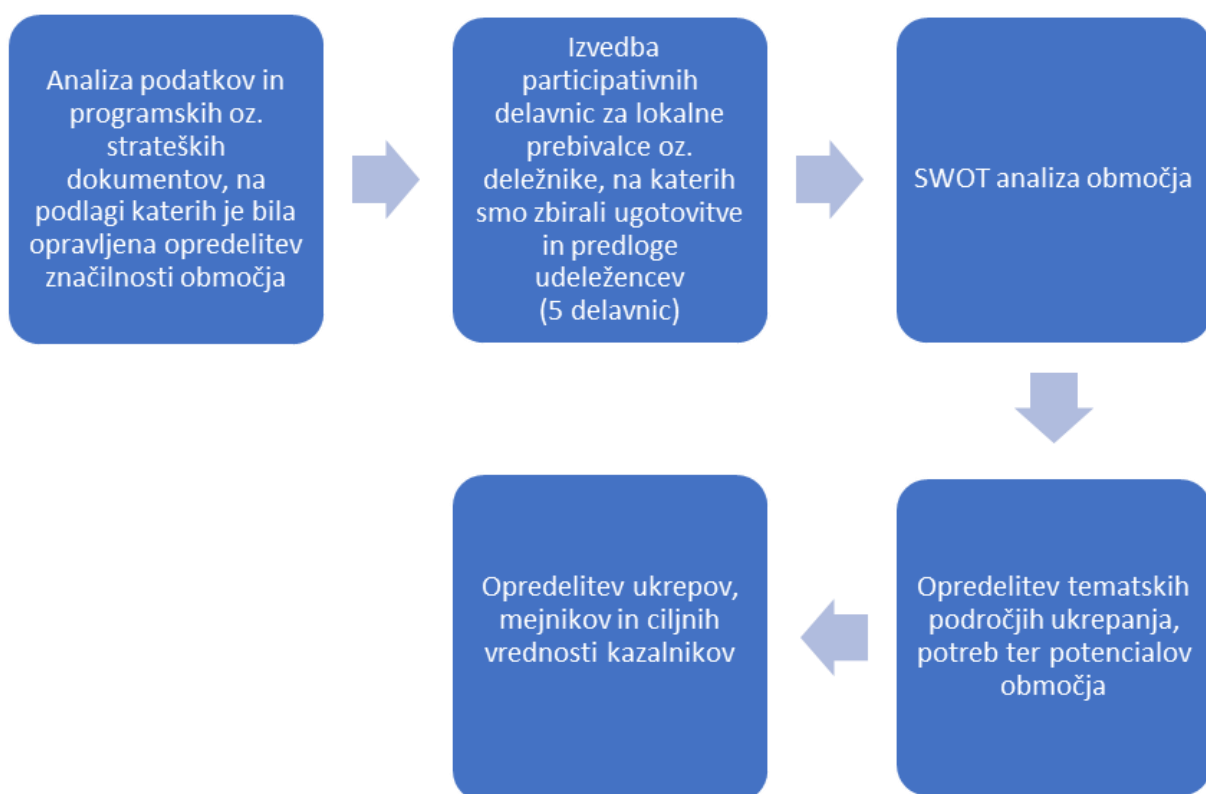
2. POVZETEK SLR

Odločanje o razvoju lokalnega partnerstva je v pristojnosti le-tega, ki ob upoštevanju razvojnih izzivov in priložnosti svojega območja pripravi Strategijo lokalnega razvoja (SLR). Ta dokument je bil pripravljen v sodelovanju z zainteresirano javnostjo območja Lokalne akcijske skupine (LAS) Zelena Istra, vključno z občinami Ankaran, Izola, Koper in Piran, ki so bile javno povabljene k sodelovanju. SLR vsebuje opis vključevanja skupnosti v pripravo razvojnega dokumenta, opis organov LAS in njihovih pristojnosti, ciljev, ukrepov ter časovnih rokov za njihovo uresničevanje v programskem obdobju 2021–2027, skupaj z načrtom doseganja rezultatov in finančnimi okvirji. Na terenu je bilo ugotovljeno, da si lokalni akterji želijo razvoja, ki temelji na notranjih virih in prinaša pozitivne gospodarske učinke ter izboljšanje kakovosti življenja za lokalno prebivalstvo, vključno z ustvarjanjem novih delovnih mest. Hkrati pa je pomembno ohranjanje naravne in kulturne dediščine območja ter varstvo okolja in skrb za ranljive ciljne skupine.

Ključne razvojne prioritete so usmerjene k spodbujanju inovativnosti pristopov in ukrepov na področju trajnostnega turizma, v povezavi z naravno in kulturno dediščino, gastronomijo, kmetijstvom ter ekološkim kmetijstvom. Pomembno je tudi povezovanje ponudnikov in drugih akterjev, z namenom razvoja kratkih verig prodaje in dodajanja vrednosti lokalnim visoko kakovostnim proizvodom. Posebna pozornost je namenjena tudi ohranjanju naravne in kulturne dediščine ter osnovnih storitev, razvoju novih dejavnosti in varovanju okolja. Poudarek je tudi na krepitvi človeškega in socialnega kapitala ter spodbujanju podjetništva. Pomembna je uporaba novih pristopov, kot so socialne inovacije, za krepitev medgeneracijskega sodelovanja, vključevanje marginaliziranih skupin v družbo ter zmanjšanje revščine. Vsi cilji in ukrepi so usmerjeni k zagotavljanju uravnoveženega razvoja podeželja in urbanih območij, ki jih pokriva LAS. Območje LAS je značilno in edinstveno tudi zaradi morja, obmorskega pasu, kar predstavlja njegovo avtentičnost in prednost v kontekstu trajnostnega razvoja.

V spodnji shemi predstavljamo postopek priprave ključnih elementov SLR. Zelo pomemben poudarek je bil na aktivnem vključevanju lokalnega prebivalstva oz. deležnikov v pripravo SLR.

Shema: Postopek priprave SLR.

3. OPREDELITEV OBMOČJA IN PREBIVALSTVA, ZAJETEGA V SLR

3.1 Splošne geografske značilnosti območja

3.1.1 Utemeljitev zaokroženosti območja

Območje Slovenske Istre združuje štiri občine: Ankaran, Koper, Izola in Piran, skupaj s svojim akvatorijem in mednarodnimi vodami. To območje je znano tudi kot Slovenska Istra. Vključuje ozemlja, ki so na severu in jugu omejena z državnimi mejami z Italijo in Hrvaško, ter naravnimi mejami, kot so Kraški rob in Tržaški zaliv, na vzhodu in zahodu. Kopno območje lahko razdelimo na tri glavne dele: obalni gospodarsko razvit in urbaniziran pas, ki ga tvorijo Koper in večja naselja, kot so Ankaran, Izola, Piran, Lucija ter Portorož; obmestno področje z naselji, kot so Hrvatini, Spodnje Škofije, Dekani, Bertoki, Prade, Jagodje in Seča; ter podeželje, ki ga tvorijo manjša naselja. Pomembnejša podeželska naselja so Marezige, Šmarje, Sv. Anton in Gračišče. Zaradi urbanizacije se meja med urbanim in podeželskim območjem postopno briše, še posebej proti notranjosti. Podeželje, priobalno območje in morje so bili v zgodovini močno povezani, kar se odraža tudi danes. Slovensko Istro lahko opredelimo kot celovito območje, ki vključuje skupne gospodarske, kulturne, zgodovinske, družbene in naravno-geografske dejavnike. Gre za edino slovensko obalno območje z morskim akvatorijem in obalo, kar ga dela edinstvenega.

3.1.2 Velikost območja

Območje obsega površine vseh štirih občin, in sicer Ankarana, Kopra, Izole ter Pirana, vključuje pa tudi njihov akvatorij. Po podatkih SURS (2022) znaša skupna površina ozemlja 385 km², Tržaški zaliv obsega 551 km². Omejuje navidezno linijo na zahodu, od rta Savudrije (Hrvaška) do Gradeža (Italija). Površina akvatorija slovenskega dela Tržaškega zaliva predstavlja približno tretjino zaliva, večinoma njegov odprti del. Le eno petino tega akvatorija predstavlja notranji, priobalni del. Poleg tega moramo zaradi narave ribolova slovenske ribolovne flote upoštevati tudi mednarodne vode. Za namen te strategije bomo upoštevali le mednarodne vode do črte Rt Kamenjak (Hrvaška) – izliv reke Pad (svetilnik v Goru, Italija), katerih ocenjena površina znaša približno 3.960 km².

3.1.3 Strukturne danosti območja

Za območje je značilna dobra geostrateška lega in dostopnost do slovenskih, čezmejnih ter evropskih gospodarskih središč ter ugodna oziroma privlačna klima za življenje, turizem in kmetijstvo.

Na območju so prisotne različne naravno-geografske enote. Kraške pokrajine, kot so Podgorski kras, Rakitovško-moravski kras, Slavniško pogorje in Izolanski kras, se nahajajo na različnih nadmorskih višinah. Flišne pokrajine predstavljajo najobsežnejšo enoto, kjer so vodotoki razrezali mehke flišne kamnine, tvorijo pa se tudi ozke rečne doline. Akumulacijske ravnice predstavljajo najmanjšo enoto, raztezajo se na 37 km² in imajo najnižje nadmorske višine. Na območju prevladuje submediteranski klimatski pas, s povprečno letno temperaturo 13,7 °C v Portorožu. Padavine se povečujejo proti notranjosti, največ jih pade v

oktobru. Območje je znano po visoki stopnji sončnega obsevanja, zlasti v Kopru in Portorožu. Na območju lahko ločimo tri skupine prsti: prsti na flišu, prsti na nanosih potokov in rek ter prsti na apnencu. Pomemben vpliv na območje ima tudi močan veter, kot sta burja (SV) in jugo (JV) (RRC, 2022).

Naravne razmere omogočajo raznoliko kmetijsko pridelavo, pri čemer kot pomembni panogi izstopata vinogradništvo in oljkarstvo. Kmetijstvo ima majhen gospodarski pomen, vendar ostaja glavna dejavnost na podeželju. Predstavlja tudi enega od temeljev trajnostnega turizma, saj ohranja tipično mozaično kulturno krajino in je vir kakovostnih prehranskih butičnih izdelkov, izboljšuje pa tudi ekonomski status podeželskega prebivalstva. Zaraščanje kmetijskih površin je še vedno prisotno, zlasti na kraškem robu, kar lahko otežuje kmetovanje in vpliva na kulturno krajino ter povečuje nevarnost požarov.

Po podatkih Popisa kmetijstva (2020) se je v zadnjih desetih letih povečalo število kmetijskih gospodarstev s 1.730 na 2.105. V občini Koper je registriranih 1315, v Izoli 316, v Piranu 419 in v Ankaranu 55 kmetij. Posledično se je povečala tudi ekonomska velikost kmetij, ki znaša dobrih 31 mio EUR, kar je za dvakrat več kot pred desetimi leti. Obseg kmetijskih zemljišč v dejanski uporabi se je prav tako povečal s 5.688 ha na 7.038 ha. Obseg travnikov in pašnikov se je povečal za okoli 700 ha, trajnih nasadov za okoli 400 ha in njiv za 200 ha. Oljčniki v Slovenski Istri predstavljajo 96 % celotnih oljčnikov v državi (približno 2.429 ha). Slovenska Istra se uvršča med območja z najmanjšo velikostjo kmetij in najmanj prisotno živinorejo v državi. Tako, kot to velja praktično za celotno državo, je tudi tu zabeležena visoka starost nosilcev kmetij.

V Slovenski Istri je registriranih 194 ekoloških kmetij, kar predstavlja 5,2 % vseh ekoloških kmetij v Sloveniji. Občina Koper ima 114 ekoloških kmetij, kar jo postavlja na prvo mesto med vsemi občinami v Sloveniji po številu ekoloških kmetij. Občina Piran ima 39, Ankaran 13 in Izola 28 ekoloških kmetij. Največji delež ekoloških kmetij je namenjen travinju, ki se obdeluje na več kot 600 ha površin, sledijo ekološki oljčniki (okoli 270 ha) in ekološki vinogradi (več kot 200 ha). Ekološke kmetije v Slovenski Istri se ukvarjajo tudi s pridelavo zelenjave (približno 40 ha), sadjarstvom in žitom (približno 20 ha) ter gojenjem školjk. Slovenska Istra se uvršča med območja z najbolj razvitim ekološkim kmetijstvom v Sloveniji, hkrati pa je eno redkih, kjer je delež travinja opazno nižji (povprečje za Slovenijo znaša okoli 85%) oz. je struktura rabe tal uravnotežena.

Ugotovimo lahko, da se kmetijstvo na eni strani razvija, kar dokazuje tudi to, da je vedno več ekoloških in razvojno naravnanih oz. tržno uspešnih kmetij ter zanimanja mladih za kmetijstvo (v porastu je število mladih prevzemnikov kmetij). Na drugi strani pa se kmetijstvo sooča z mnogimi izzivi, zlasti so to visoke cene oz. nedostopnost kmetijskih zemljišč, posestna razdrobljenost oz. majhnost kmetij, visoki stroški pridelave, škoda zaradi divjadi, visoka starostna struktura nosilcev kmetij, problematika pomanjkanja vode za namakanje, podnebne spremembe ind. Prav tako pogrešamo odsotnost celostnega pristopa k načrtovanju razvoja kmetijstva po občinah oz. za celotno območje (Vir: SURS, MKGP, RRP Obalno-kraške regije 2021-2027).

Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije (2022) ima območje Slovenske Istre skupno površino gozdov približno 18.600 ha, pri čemer je del območja vključen v območje Natura 2000, kar pomeni, da so nekateri gozdovi zavarovani zaradi ohranjanja biotske raznovrstnosti, naravnih habitatov in vrst.

Slovenska Istra je zaznamovana z gozdnatimi površinami, ki pokrivajo predvsem vzhodna območja in osojna pobočja, ki niso primerna za kmetijstvo. Kljub majhnosti in razdrobljenosti gozdov imajo pomembno vlogo pri ohranjanju ekosistemov in opravljajo varovalno, biotopsko, hidrološko ter klimatsko funkcijo. Gozdovi imajo tudi socialno funkcijo in predstavljajo turistični vir.

Na območju Slovenske Istre se nahajajo pomembna ekološka območja, kot so kraško območje, različne reke, jezera, soline, obrežje ter geološki pojavi, kakršne so jame. Mestna občina Koper ima veliko Natura 2000 območij, kar predstavlja velik del površine občine. Poleg naravnih območij je Slovenska Istra znana tudi po bogati kulturni dediščini.

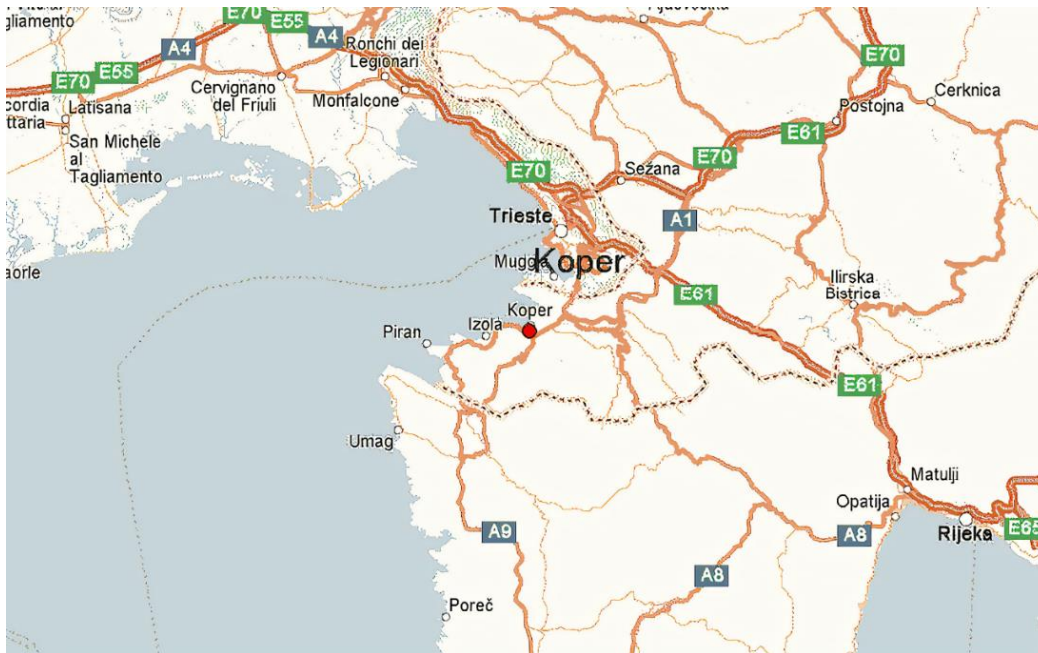
Turizem je ena ključnih gospodarskih panog v Slovenski Istri, saj ponuja območje veliko naravnih lepot, kot so morje, ugodna klima in kulturna dediščina. Obalni del se dobro razvija v turističnem smislu, medtem ko ima podeželje še neizkoriščen potencial.

Tržaški zaliv je majhno območje Severnega Jadranskega morja z nihajočo slanostjo in temperaturami. Ribiška gospodarska dejavnost ima pomembno vlogo v regiji, čeprav je doživela zmanjšanje zaradi izgube ribolovnega območja in konkurence s Hrvaško.

Vse to vpliva na gospodarski položaj Slovenske Istre, ki se kljub nekaterim izzivom še naprej razvija in izkorišča svoje naravne in kulturne danosti.

Območje velja za nadpovprečno razvitega v primerjavi z ostalimi območji v državi, saj vse občine na območju, razen Pirana, presegajo državno povprečje glede na koeficient razvitosti občin (Vir: www.gov.si). Hkrati lahko ocenimo, da so endogeni viri za trajnostni razvoj še premalo izkoriščeni, kar je zlasti pomembno oz. problematično za podeželje in se izkazuje npr. v pomanjkanju oz. nizkem številu (zelenih) delovnih mest na podeželju, ekonomski odvisnosti od obalnih središč (npr. delovne dnevne migracije). Sodelovanje med lokalnimi deležniki je še vedno prešibko, kar se odseva tudi v odsotnosti enotne razvojne vizije območja.

3.1.4 Kartografski prikaz območja LP

Slika : kartografski prikaz območja Slovenske Istre

3.1.5 Stanje infrastrukture in opremljenosti z osnovnimi storitvami

Po podatkih Trajnostne urbane strategije mesta Koper 2030 (2020) je na območju infrastruktura zadovoljiva. Vsa naselja imajo dostop do električnega omrežja in telefona, medtem ko se je na podeželju v zadnjih letih izboljšala tudi dostopnost do interneta in mobilne telefonije. Javni vodovod je na voljo v večini naselij na območju Mestne občine Koper, v občinah Piran in Izola, s čimer je 99,9 % prebivalcev priključenih na javni vodovodni sistem. Ceste v naseljih so večinoma asfaltirane, čeprav manjši zaselki morda nimajo asfaltne poti.

Kar se prometa tiče, je železniško omrežje slabo in železniški promet na tem območju ni prisoten. Najbližja železniška postaja se nahaja v Kopru, vendar pa ne poteka neposredno skozi območje Obalno-kraške regije. Lokalni prevozi potekajo predvsem po cestni infrastrukturi, zlasti z avtobusnim prevozom. V Mestni občini Koper, občini Ankaran in občini Piran so na voljo avtobusne linije, ki zagotavljajo povezave med kraji ter pomembnimi lokacijami, kot so avtobusna in železniška postaja ter bolnišnice. Obstajajo tudi nekatere druge možnosti javnega prevoza, kot so taksi službe in avtomobilski najemi.

Glede kolesarske infrastrukture je stanje med občinami različno. V Izoli je urejen kolesarski Bike park Izola, kjer se izvajajo aktivnosti za promocijo kolesarjenja. V Kopru in Piranu so na voljo kolesarske poti, medtem ko v Ankaranu skoraj ni kolesarske infrastrukture. Kanalizacijsko omrežje je dobro pokrito v priobalnih in obalnih naseljih, vendar pa obstaja na podeželju pomanjkanje urejenega kanalizacijskega omrežja. Zdravstvene, športne in turistične storitve so bolj koncentrirane v urbanih obalnih območjih, medtem ko so socialno-

varstvene storitve bolj razpršene. Obnova in urejanje pokopališč, združnih in kulturnih domov imata na podeželju poseben pomen.

Ugotovimo lahko, da je na celotnem območju dobro razvita osnovna infrastruktura in da se je stanje na podeželju v zadnjih letih opazno izboljšalo. A vseeno je podeželje (v primerjavi z obalnim delom) še vedno prikrajšano, zlasti pri javnem prometu, komunalni opremljenosti (ravnanje z odpadnimi vodami), storitvah za prebivalstvo (zdravstvo, sociala, izobraževanja idr.).

3.1.6 Opis stanja okolja

Varstvo okolja in trajnostna raba naravnih virov sta ključni usmeritvi za plansko obdobje 2021–2027. Na severovzhodu območja se nahaja področje, bogato z naravno in kulturnozgodovinsko dediščino ter raznolikim rastlinstvom in živalstvom, ki sta prilagojena podnebnim razmeram. Območje vključuje tudi naravne habitate, kot so morje, gozdovi, travniki, polja, reke in ribniki, ter gosti številne ogrožene živalske vrste, vključno z endemičnimi vrstami, ki so ključnega pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Ohranjanje teh habitatov je pomembno zaradi urbanizacije in prometa, ki ogrožata številne rastlinske vrste. Gozdovi na tem območju vključujejo različne vrste listavcev, kot so hrast, gaber in bukev. Na območju prevladujejo srnjad in divje svinje, medtem ko so zveri redke. Obalna območja gostijo malo divjadi in raznolike vrste ptic.

Po Poročilu o stanju okolja v Mestni občini Koper (2019) glede čiščenja odpadnih voda, je javno kanalizacijsko omrežje Izole povezano s čistilno napravo Koper, izjema sta dve naselji, ki sta priključeni na Centralno čistilno napravo Piran. Poleg tega so v večjih naseljih zaledja nameščene manjše komunalne čistilne naprave. Na območju se izvajajo tudi ukrepi za zmanjšanje količine padavinske vode, ki se steka v kanalizacijsko omrežje, kar vključuje gradnjo zelenih streh, ponikovalnic, lovilcev olj in peska ter drugih infrastrukturnih objektov. Tako se zmanjšuje obremenitev čistilnih naprav in preprečujejo poplave.

Zavarovana območja imajo pomemben vpliv na trajnostni razvoj celotnega teritorija. Med njimi so Naravni rezervat Škocjanski zatok, Krajinski parki, Sečoveljske soline, Naravni spomenik Debeli rtič, Žusterna – rastišče pozejdonke in naravni spomenik Rt Madona v Piranu. Ta območja predstavljajo edinstvene habitate z bogato biotsko raznovrstnostjo, vključno s pticami, ribami in drugimi živalskimi vrstami. Strunjanske soline so tudi pomembna kulturna dediščina, saj so vir soli že več kot 700 let. Naravni rezervat Škocjanski zatok pa je največje polslano močvirje v državi, ki je pomembno za raznolikost flore in favne, vključno z obiskom številnih ptic in prisotnostjo avtohtonih živali.

Zaključimo lahko, da je stanje okolja razmeroma dobro. Pozitivno je tudi to, da je bila pred kratkim ustanovljena medobčinska služba za zaščito, reševanje in varstvo okolja, katere glavne naloge na področju varstva okolja so sodelovanje pri pripravi programov varstva okolja, operativnih programov, študij ranljivosti okolja za območje občin ustanoviteljic, priprava predlogov ukrepov, smernic in priporočil s področja varstva okolja, informiranje, ozaveščanje in izobraževanje javnosti o stanju varstva okolja idr. Glavni izziv predstavljajo

povečevanje intenzitete motenj v naravnem okolju (turizem, rekreacija, kopni in pomorski promet) ter ukrep predvsem v smeri trajnostne mobilnosti, nadgradnje infrastrukture za odvajanje in čiščenje odpadnih vod, aktivnega varstva območij pomembnih za naravo in zmanjšanje ranljivosti na podnebne spremembe (Vir: [www. MOK.si](http://www.MOK.si)).

3.2 Gospodarski položaj območja

3.2.1 Opis gospodarskih dejavnosti

Po podatkih SURS (2022) so glavne dejavnosti so storitvene dejavnosti na področju trgovine, prometa in logistike, strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, informacijske in komunikacijske dejavnosti ter turizma. Sledijo predelovalne dejavnosti, med katerimi nekoliko izstopata proizvodnja kovinskih izdelkov ter gradbeništvo. Prav ti dve panogi je zadnja kriza močno prizadela, medtem ko so se podjetja s področja prometa in logistike, trgovine ter turizma uspešneje soočila s krizo. Hrbtenico gospodarstva predstavljajo velika storitvena podjetja, kot so Luka Koper, Intereuropa, Generali, Intesa Sanpaolo Bank in OMW Slovenija. Ob njih pa so zelo pomembna še mikro in mala podjetja, ki jih je številčno največ. Na področju industrijske dejavnosti so ključna podjetja Titus, Droga Kolinska in Cimos.

		Prihodi turistov				Prenočitve turistov			
		2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Ankaran/ Ancarano	skupaj	83.335	-	75.401	88.197	318.914	-	313.973	333.373
	doma či	47.277	-	62.476	57.830	190.785	-	269.337	230.172
	tuji	36.058	-	12.925	30.367	128.129	-	44.636	103.201
Izola/ Isola	skupaj	148.17 3	103.248	128.24 6	159.26 6	529.069	412.118	487.788	566.449
	doma či	71.306	78.723	97.596	90.755	293.843	336.728	392.283	348.758
	tuji	76.867	24.525	30.650	68.511	235.226	75.390	95.505	217.691
Koper/ Capodistr ia	skupaj	103.78 6	-	109.08 1	125.16 9	293.622	-	329.858	356.964
	doma či	32.849	-	75.165	54.012	83.837	-	220.946	137.190
	tuji	70.937	-	33.916	71.157	209.785	-	108.912	219.774
Piran/ Pirano	skupaj	620.49 5	368.510	467.46 1	587.08 7	1.874.46 2	1.272.94 2	1.538.67 2	1.824.89 8
	doma či	191.96 0	244.554	299.15 3	249.28 1	583.802	873.084	992.348	768.006
	tuji	428.53 5	123.956	168.30 8	337.80 6	1.290.66 0	399.858	546.324	1.056.89 2
Skupno število turistov	skupaj	955.78 9	471.758 *	780.18 9	959.71 9	3.016.06 7	1.685.06 0*	2.670.29 1	3.081.68 4
	doma či	343.39 2	323.277 *	534.39 0	451.87 8	1.152.26 7	1.209.81 2*	1.874.91 4	1.484.12 6
	tuji	612.39 7	148.481 *	245.79 9	507.84 1	1.863.80 0	475.248*	795.377	1.597.55 8

Tabela 1: Prihodi in prenočitve domačih in tujih turistov po občinah od 2019 do 2022

Opombe: *Podatki za Občino Izola in Občino Piran

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2022.

V zadnjih štirih letih se je gospodarstvo območja spopadalo s pandemijo Covida-19, kar se pozna v sunkovitem padcu prihoda in prenočitev tujih turistov v letu 2020, v primerjavi z letom 2019. Kljub močnemu padcu skupnih prihodov za kar polovico in prenočitev za 44 %, pa so se prenočitve v letu 2020, kar se domačih turistov tiče, v Piranu in Izoli skupno povečale za 5 %. Tako povečanje lahko pripišemo dodelitvi turističnega bona (TB) vsem državljanom Republike Slovenije. TB je bil izdan v namen odprave posledic epidemije Covida-19 v turizmu, na področju potrošnje turizma. Že v letu 2021 se je slika izboljšala, saj se so tako prihodi kot prenočitve v Izoli in Piranu povečali za vsaj 55 %, v primerjavi s prejšnjim letom, tako pri domačih kot tujih turistih. Leta 2021 so za državljane Republike Slovenije bili

izdani drugi TB. Leta 2022 je bilo v primerjavi z letom 2021 prihodov s strani tujih turistov 106 % več, prenočitev pa 100 % več na območju vseh štirih občin. Domačih turistov je bilo manj kot leta 2021, in sicer kar 15 % manj prihodov in 20 % manj prenočitev. Leta 2022 je bilo največ prihodov in prenočitev v Piranu, veliko večino prenočitev pa so predstavljali tuji turisti. Najmanj prenočitev je bilo v Ankaranu, drugo mesto pa zaseda Koper s samo 23.591 nočitvami manj. V Ankaranu je bilo tudi najmanj prihodov turistov.

	Hoteli in podobni nastanitveni obrati	Kampi	Drugi nastanitveni obrati	SKUPNO
Januar	34.617	601	10.539	45.757
Februar	64.641	634	16.920	82.195
Marec	92.939	1.023	28.140	122.102
April	139.919	15.018	58.638	213.575
Maj	147.364	20.889	72.051	240.304
Junij	206.793	53.818	171.494	432.105
Julij	238.826	79.501	266.649	584.976
Avgust	261.088	92.708	293.102	646.898
September	172.640	29.769	113.199	315.608
Oktober	143.840	11.780	56.371	211.991
November	80.583	1.277	23.894	105.754
December	62.174	301	17.944	80.419
SKUPNO	1.645.424	307.319	1.128.941	3.081.684

Tabela 2: Prenočitve turistov po nastanitvenih obratih za posamezen mesec v letu 2022 v obalnih občinah

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2022.

Kot je razvidno iz tabele 5, je število prenočitev domačih in tujih turistov največje v mesecu avgustu, sledita mu ostala dva meseca v poletni sezoni, junij in julij. Najmanj obiskan mesec v letu 2022 je bil januar s 45.757 obiski. Skupno je bilo največ nočitev v hotelih in podobnih nastavitvenih obratih, najmanj pa v kampih. Meseca julija in avgusta je bilo v drugih nastavitvenih obratih več nočitev kot v hotelih ter podobnih obratih.

V mesecu juliju in avgustu se bolj uporabljajo drugi nastanitveni obrati, v ostalih mesecih pa so hoteli najbolj pogosto obiskani.

Turistična infrastruktura v obalnem delu je dobro razvita, na celotnem območju so vzpostavljene mnoge kolesarske in pohodniške (tematske) poti, ki se nadgrajujejo. Obenem je, v skladu z novimi trendi v turizmu, opazen trend krepitve turistične (butične) ponudbe na podeželju, tako se število turističnih prenočitvenih kapacitet in posledično turističnih obiskov povečuje tudi na podeželju. Na območju so številne uspešne dobre prakse razvoja turizma na podeželju (npr. turistične kmetije, razni butični produkti, izleti za goste križark). Ene od

ključnih izzivov predstavljajo zmanjševanje negativnih vplivov turizma na okolje, naravno in kulturno dediščino in identiteto območja, povečati koristi turizma za lokalno prebivalstvo, sezonskost turizma, pomanjkanje delovne sile ter kako okrepiti sodelovanje med turističnimi ponudniki oz. deležniki, zlasti pri skupnem upravljanju destinacije ter spodbuditi večje sodelovanje oz. obisk turistov med obalnimi (hoteli) ponudniki ter podeželjem. Pri tem bo potrebno tudi več poudarka na razvoju integriranih turističnih produktov (Vir: www.mok.si, www.piran.si, www.izola.si).

Gospodarstvo

Po podatkih SURS (2022) gospodarstvo na območju ostaja izrazito skoncentrirano v obalnem delu. Glavno gospodarsko središče območja ostaja Mestna občina Koper, ki ima največ registriranih podjetij in zaposluje največ ljudi.

Vodilna občina z največjim številom podjetij in največjim prihodkom je Koper, saj je v tej občini gospodarstvo najbolj razvito, zaradi prisotnosti pristanišča in geografske površine, in sicer s skoraj 6.600 podjetji ter 23.350 delavci, ki so leta 2021 prinesli za več kot 4 milijarde skupnega prihodka, kar se bistveno razlikuje od ostalih občin, ki ne dosegajo niti četrteine tega prihodka. Eno vodilnih podjetij v Kopru je Luka Koper d.d., v katerem je zaposlena velika večina vseh delavcev iz te občine.

	Število podjetij	Število oseb, ki delajo	Prihodek [1000 EUR]	Število oseb, ki delajo na podjetje v občini
Ankaran/Ankarano	328	1.033	71.258	3,2
Izola/Isola	2.194	6.006	40.8312	2,7
Koper/Capodistria	6.598	23.353	4.256.695	3,5
Piran/Pirano	2.551	5.822	37.8569	2,3
Skupaj	11.671	36.214	5.114.834	3,1

Tabela 3: Podjetja po občinah v letu 2021

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2022.

V občini Ankaran je bilo leta 2019 odprtih 326 podjetij, leta 2020 se je to število povečalo, 2021 pa zopet pomanjšalo, kar lahko pripišemo vplivu epidemije Covida-19, zaradi katerega so se številna podjetja zaprla. Število oseb, zaposlenih v podjetjih, se je skozi leta manjšalo, prihodek pa večal, medtem ko je število oseb, ki delajo v podjetjih v občini ostajalo skoraj enako. Prav taka situacija je bila tudi v vseh drugih občinah, pri čemer so se leta 2020 zaprla nekatera podjetja, 2021 pa je to število ponovno narastlo. Opazimo lahko tudi to, da ne glede na zelo nizko število podjetij v Slovenski Istri, znaša v Ankaranu število oseb, ki delajo na podjetje 3,20, kar je takoj za številom oseb, ki delajo na podjetje v Kopru.

Po podatkih za leto 2021 deluje na območju 11.671 podjetij, ki skupaj zaposlujejo 36.214 ljudi. Od tega jih je več kot polovica, to je 6.598 podjetij, registriranih v Mestni občini Koper, skupaj pa zaposlujejo 23.353 ljudi.

K sreči se število registriranih podjetij na območju povečuje, saj je bilo v letu 2013 registriranih 10.150 podjetij, medtem ko jih je v letu 2021 že več kot 12.000. Vendar pa se je skupno število zaposlenih v primerjavi s prejšnjimi leti zmanjšalo, saj je bilo leta 2013 skupaj zaposlenih skoraj 33.000 ljudi, medtem ko jih je danes skoraj 40.000.

	Povprečna mesečna bruto plača	Povprečna mesečna neto plača
Ankaran/Ancarano	2028,95	1317,56
Izola/Isola	1925,30	1255,45
Koper/Capodistria	2095,65	1365,88
Piran/Pirano	1722,25	1141,83
Skupaj	1943,04	1270,18

Tabela 4: Povprečne mesečne plače po občinah delovnega mesta v letu 2022

Vir: Statistični urad Republike Slovenije 2022.

Iz Tabele 6 lahko razberemo, da so povprečne bruto plače na območju višje od 1500 €, neto pa višje od 1000 €. Leta 2022 so bile povprečne mesečne plače višje kot leta 2020. Slovenska mesečna povprečna plača je leta 2020 znašala 1856,20 € (neto 1208,65€), kar pomeni, da območje ne odstopa veliko od povprečja. Leta 2022 je bila slovenska povprečna mesečna plača 2023,92 € (neto 1318,64 €), na območju pa lahko ponovno opazimo dokaj podobne povprečne mesečne plače v primerjavi s celotno Slovenijo. Najnižje povprečje mesečnih plač lahko zasledimo v Piranu, najvišje pa v Kopru.

	Delovno aktivno prebivalstvo	Zaposlene osebe	Samozaposlene osebe
Ankaran/Ancarano	1.031	919	112
Izola/Isola	5.971	5.072	899
Koper/Capodistria	24.803	22.551	2.252
Piran/Pirano	6.078	5.201	877
Skupaj	37.883	33.743	4140

Tabela 5: Delovno aktivno prebivalstvo po občinah delovnega mesta v januarju 2023

Vir: Statistični urad Republike Slovenije 2023.

Januarja 2023 je bilo v vseh občinah območja 37.883 delovno aktivnih prebivalcev, kar je 2,1 % več kot v januarju leta 2022. 89,1 % vsega delovno aktivnega prebivalstva predstavljajo

zaposlene osebe, tako v januarju 2022, kot v januarju 2023. Procentualno je največ zaposlenih oseb v Kopru, takih oseb je kar 90,9 %, v Izoli pa najmanj, saj je tam zaposlenih le 84,9 %. Torej je le 15,1 % vseh delovno aktivnih prebivalcev samozaposlenih. V primerjavi z istim obdobjem v letu 2022 je na območju 2 % več zaposlenih in 2,4 % več samozaposlenih delovno aktivnih prebivalcev.

3.3 Demografske in sociološke značilnosti območja

3.3.1 Število in gostota prebivalcev na območju

Po podatkih SURS je na območju v 2022 (obdobje) prebivalo skupaj 91.599 prebivalcev. Dobrih 53.563 oziroma 58,5 % vseh prebivalcev prebiva v Mestni občini Koper. V občini Piran prebiva 18.259, v občini Izola pa 16.489. Približno 58 % prebivalcev živi v urbanih obalnih naseljih. Povprečna gostota prebivalstva na območju znaša 397 prebivalcev/km². Najbolj izstopa Mestna občina Koper, ki je s 177 prebivalci/km² najredkeje poseljena občina, kar je povezano s tem, da ima občina velik obseg zaledja, ki je redko naseljen. Gostota naseljenosti v občini Ankaran znaša 409 preb./km². V občini Izola znaša ta 579 prebivalcev/km², v občini Piran pa 420 prebivalcev/km². Analiza po krajevnih skupnostih je pokazala, da je najmanjša gostota prebivalstva zabeležena v KS Zazid. Sledijo KS Podgorje, Rakitovec, Gradin, Gračiče, Boršt, Padna, Nova vas, Črni Kal, Marezige, Šmarje in Sveti Peter, ki imajo gostoto prebivalstva manjšo od 100 prebivalcev na km², kar je tudi v rangu slovenskega povprečja. Daleč največja gostota prebivalstva je v KS Piran. Sledijo KS Koper, Izola, Lucija in Portorož.

		Julij 2021	Julij 2022
Število prebivalcev	Ankaran/Ancarano	3.249	3.288
	Izola/Isola	16.717	16.489
	Koper/Capodistria	53.440	53.563
	Piran/Pirano	18.441	18.259
	Skupaj	91.847	91.599
Gostota naseljenosti	Ankaran/Ancarano	404	409
	Izola/Isola	587	579
	Koper/Capodistria	176	177
	Piran/Pirano	424	420
	Skupaj	397,75	396,25

Tabela 6: Število in gostota prebivalcev po občinah v juliju 2021 in 2022

Vir: Statistični urad Republike Slovenije 2022.

	IZOLA	KOPER	PIRAN	ANKARAN	SKUPAJ
	/ISOLA	/CAPODISTRIA	/PIRANO	/ANCARANO	
Prebivalstvo - SKUPAJ	16647	53462	18432	3282	91823
Prebivalstvo - Moški	8291	26488	9105	1598	45482
Prebivalstvo - Ženske	8356	26974	9327	1684	46341
0-14 let	2373	7843	2247	399	12862
15-19 let	682	2394	621	126	3823
20-24 let	641	2510	904	108	4163
25-29 let	759	2507	892	138	4296
30-34 let	939	3124	1060	164	5287
35-39 let	1148	3721	1232	229	6330
40-44 let	1299	4338	1435	274	7346
45-49 let	1208	4288	1348	243	7087
50-54 let	1087	3719	1273	227	6306
55-59 let	1162	3742	1417	280	6601
60-64 let	1306	3635	1443	278	6662
65 + let	4043	11641	4560	816	21060

Tabela 7: Prebivalstvo občin LP po spolu in starosti v letu 2022

Vir: Statistični urad Republike Slovenije 2022.

Tako starostna kot spolna struktura prebivalcev sta podobni v vseh občinah. Pri starosti najbolj izstopata Koper in Ankaran, Koper z rahlo nižjim deležem starostnikov, Ankaran pa z rahlo nižjim deležem mladih do 15. leta starosti. Spolna struktura prav tako najbolj izstopa v Ankaranu, kjer je delež žensk največji, delež moških pa najmanjši (za 2,6 % manjši). Najmanjša razlika med spoloma je v Izoli, v vseh občinah pa je več žensk kot moških.

3.3.2 Gibanje števila prebivalcev

Občina	Število prebivalcev	Indeks staranja	Gostota naseljenosti
Ankaran	3.282	204,5	408
Izola	16.647	170,4	584
Koper	53.462	148,4	176
Piran	18.432	202,9	424
Skupaj	91.823	181,55	398

Tabela 8: Število prebivalcev, gostota naseljenosti in indeks staranja na območju v letu 2022

Vir: Statistični urad Republike Slovenije 2022.

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (2022) je bilo po popisu prebivalstva leta 2021 v občini Koper 53.563 prebivalcev, v občini Izola 16.489, v občini Ankaran 3.288 in v občini Piran 18.259 prebivalcev. Skupno število prebivalcev v Slovenski Istri je znašalo približno 91.800.

Indeks gibanja prebivalstva znaša 107,9. Naravni prirast je v tem obdobju znašal 683 prebivalcev. Občina Piran je edina od občin, ki v zadnjih letih beleži konstantni negativni prirast. Selitveni prirast v tem obdobju znaša 7402. Od tega se je 5609 oseb preselilo v tujino. 1793 prebivalcev pa predstavlja selitveni prirast med občinami v Sloveniji.

	Naravni prirast	Selitveni prirast s tujino	Selitveni prirast med občinami	Skupni prirast	Skupni prirast na 1000 prebivalcev
Ankaran/Ankarano	-5	3	22	20	6,2
Izola/Isola	-59	54	-83	-88	-5,3
Koper/Capodistria	-117	258	32	173	3,2
Piran/Pirano	-54	-49	114	11	0,6
Skupaj	-58,7	66,5	21,2	29	1,2

Tabela 9: Gibanje prebivalstva na območju LP v letu 2021

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2022.

Število živorojenih otrok je bilo leta 2021 nižje od števila umrlih. Naravni prirast (razlika med številom živorojenih otrok in številom umrlih) na 1.000 prebivalcev v občini Koper je bil torej v tem letu negativen. Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo nižje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej pozitiven, znašal je 5,4. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil pozitiven, znašal je 3,2.

V Občini Izola je bilo število živorojenih leta 2021 nižje od števila umrlih. Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej v tem letu negativen. Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo višje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil negativen, znašal je -5,3.

Število živorojenih v občini Ankaran je bilo nižje od števila umrlih. Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej v tem letu negativen. Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo nižje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil pozitiven, znašal je 6,2.

Število živorojenih je bilo leta 2021 v Občini Piran nižje od števila umrlih. Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej v tem letu negativen. Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo nižje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil pozitiven, znašal je 0,6.

3.3.3 Izobrazbena struktura prebivalstva

Po podatkih SURS je na celotnem območju imelo v letu 2022 v povprečju 49 % prebivalstva srednješolsko izobrazbo, 17 % osnovnošolsko izobrazbo in 31 % višješolsko ali visokošolsko izobrazbo.

	Ankaran/ Ancarano	Izola/ Isola	Koper/ Capodistria	Piran/ Pirano	Skupaj
Izobrazba - SKUPAJ	2.883	14.274	45.619	16.185	78.961
Osnovnošolska izobrazba	478	2.930	8.598	2.493	14.499
Srednješolska izobrazba	1.424	7.124	24.068	8.627	41.243
Nižja in srednje poklicna izobrazba	480	2.899	9.224	3.225	15.828
Srednja strokovna in splošna izobrazba	944	4.225	14.844	5.402	25.415
Višješolska, visokošolska izobrazba	900	3.705	11.520	4.636	20.761
Visokošolska izobrazba 1. stopnje ipd.	404	1.723	5.598	2.231	9.956
Visokošolska izobrazba 2. stopnje ipd.	496	1.982	5.922	2.405	10.805
Visokošolska izobrazba 3. stopnje ipd.	99	286	847	403	1.635
Brez izobrazbe	81	515	1.433	429	2.458

Tabela 10: Prebivalstvo, staro 15 let ali več, po izobrazbi v letu 2022

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2022.

3.3.4 Stanje na področju kulture in izobraževanja

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (2022) je območje dobro preskrbljeno tako s predšolskimi, šolskimi kot visokošolskimi ustanovami. Leta 2021 je v Mestni občini Koper delovalo 25 vrtcev, obiskovalo pa jih je 2.098 otrok. Od vseh otrok v občini, ki so bili stari od 1–5 let, jih je bilo 82 % vključenih v vrtec, kar je več kot v vseh vrtcih v Sloveniji skupaj (81 %). V tamkajšnjih osnovnih šolah se je v šolskem letu 2021/2022 izobraževalo približno 4.920 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo okoli 1.800 dijakov. Na 1.000 prebivalcev v občini je bilo 32 študentov in 6 diplomantov.

V občini Izola (2021) je delovalo 5 vrtcev s 572 otroki, pri čemer je stopnja vključenosti otrok v vrtec znašala 71 %. V osnovnih šolah se je izobraževalo približno 1.400 učencev, medtem ko je srednje šole obiskovalo okoli 510 dijakov. Na 1.000 prebivalcev v občini je bilo 28 študentov in 5 diplomantov. V občini Ankaran sta bila prisotna 2 vrtca s 119 otroki, pri čemer je stopnja vključenosti otrok v vrtec znašala 84 %. Osnovno šolo je obiskovalo približno 260 učencev, medtem ko je srednje šole obiskovalo okoli 100 dijakov. Na 1.000 prebivalcev v občini je bilo 32 študentov in 6 diplomantov. V občini Piran je bilo 10 vrtcev s 582 otroki, pri čemer je stopnja vključenosti otrok v vrtec znašala 75 %. Osnovne šole se je udeleževalo približno 1.430 učencev, medtem ko je srednje šole obiskovalo okoli 430 dijakov. Na 1.000 prebivalcev v občini je bilo 26 študentov in 5 diplomantov.

Urejeno je tudi osnovno glasbeno šolanje, in sicer v okviru Glasbene šole Koper s podružnicama v Izoli in Piranu. Srednje šole so skoncentrirane v treh večjih obalnih mestih: Kopru, Izoli in Piranu oziroma Portorožu. V Kopru deluje pet srednjih šol (Ginnasio Gian Rinaldi Carli, Gimnazija Koper, Srednja ekonomska-poslovna šola Koper, Srednja tehniška šola Koper, Umetniška gimnazija), v Izoli dve (Gimnazija Pietro Coppo Izola, Srednja šola Izola), v Piranu dve gimnaziji (Gimnazija Antonio Sema Piran in Gimnazija Piran), v Portorožu pa ena (Srednja pomorska šola Portorož). Gimnazija Koper ima tudi dva umetniška oddelka, in sicer glasbenega in likovnega. Tudi visokošolske ustanove se nahajajo v mestnih naseljih. V Kopru je sedež Univerze na Primorskem (UP), katere članice so:

- v Kopru: Fakulteta za management, Fakulteta za humanistične študije, Pedagoška fakulteta ter Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije
- v Izoli: Visoka šola za zdravstvo
- v Portorožu: Turistica – Fakulteta za turistične študije

V okviru UP deluje še Primorski inštitut za naravoslovne in tehnične vede (UP PINT) ter Inštitut Andreja Marušiča (UP IAM). V Izoli so oktobra 2015 odprli Univerzitetni kampus Livade in v letu 2022 tudi največjo leseno stavbo v Sloveniji, in sicer Raziskovalni inštitut InnoRenew CoE. Na območju Slovenske Istre deluje tudi Znanstveno-raziskovalno središče Koper, ki je edini javno-raziskovalni zavod izven Ljubljane in pomemben akter razvoja tega območja. V Portorožu se nahaja tudi Fakulteta za pomorstvo in promet, ki pa je članica Univerze v Ljubljani.

Osrednje kulturno življenje na obravnavanem območju gravitira na mestna središča, kjer se tudi nahaja večina kulturnih ustanov: Gledališče Koper, Kulturni dom Izola, gledališče Tartini Piran, Avditorij Portorož, Pokrajinski muzej Koper, Pomorski muzej Sergej Mašera Piran, Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper, Mestna knjižnica Piran, Mestna knjižnica Izola, Muzej Parenzana v Izoli, umetniške galerije (Obalne galerije Piran, galerija Alga in Insula v Izoli, Meduza ter številne druge v Kopru).

Na podeželju je bogato kulturno življenje osredotočeno na številna društva, ki delujejo na različnih področjih in večinoma uporabljajo prostor v »zadružnih domovih«. Poleg nekaj galerij so na voljo tudi muzeji, kot so Muzej Solinarstva v Sečovljah, Tonina hiša v Sv. Petru in Kapelučina hiša z etnološko zbirko v Novi vasi. Kulturno dogajanje na tem območju predstavljajo številna amaterska društva, ki delujejo tako v mestnih središčih kot na podeželju. Na tem območju je registriranih skoraj 1.000 aktivnih društev, ki se ukvarjajo z glasbenimi, likovnimi, plesnimi, kiparskimi in drugimi dejavnostmi, kar zagotavlja pestrost kulturne ponudbe. Društva, zlasti tista na podeželju, prav tako ohranjajo kulturno izročilo in predstavljajo pomemben del turistične ponudbe. Med njimi so na primer Godbeno društvo Mužika Sv. Lazar Boršt, KD Šavrini in Anka Šavrinke, TD Solinar Strunjan ter številna turistična društva. Nekatera društva dosegajo visoko kakovostno raven ustvarjanja in so mednarodno priznana, nekatera pa imajo tudi več kot stoletno tradicijo. Skupaj s turističnimi društvi in javnimi zavodi na področju kulture ter športa predstavljajo osrednjo kulturno in turistično ponudbo na tem območju, hkrati pa ohranjajo kulturno dediščino ter vzpostavljajo povezave z ribištvom, kmetijstvom, podeželjem, tipično kulinariko ter celovito turistično ponudbo območja.

3.3.5 Opis ranljivih skupin

Brezposelni

Po podatkih Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje se stopnja brezposelnosti na območju obalnih mest znižuje. Leta 2018 so zabeležili podatke, in sicer Ankaran 7,6 %; Mestna občina Koper 7,9 %; Izola 8,2 % in Piran 10,1 %. Aprila 2023 pa lahko vidimo, da je stopnja brezposelnosti sledeča: Ankaran 6,1 %; Mestna občina Koper 5,7 %; Izola 5,7 %; Piran 7,5 %).

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stopnja anketne brezposelnosti (%)	12,7	9,3	11,8	8,1	6,2	3,7	6,2	5,3

Tabela 11: Stopnja brezposelnosti v vseh občinah skupaj, od leta 2014 do leta 2021

Vir: Statistični urad Republike Slovenije 2022.

Iz tabele lahko razberemo, da je bila najvišja stopnja brezposelnosti leta 2014, in sicer 12,7 %, od leta 2015 se je vsako leto postopoma zmanjševala, leta 2019 je bila najnižja s 3,7 %,

nato pa se je leta 2020 spet izrazito zvišala, kar je bila tudi posledica zaprtja velikega števila podjetij zaradi virusa COVID-19.

Občina	Osnovnošolska izobrazba	nižje, srednje poklicno izob.	srednje tehniško, strokovno, splošno izob.	Višješolska, visokošolska izobrazba	Skupaj
Ankaran/ Ancarano	28	27	24	15	94
Izola/ Isola	136	100	120	61	417
Koper/ Capodistria	434	331	407	259	1.431
Piran/ Pirano	167	148	173	107	595
Skupaj	765	606	724	442	2.537

Tabela 12: Registrirane brezposelne osebe po izobrazbi, januar 2023

Vir: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, 2023.

Brezposelnost je najverjetneje še višja, saj so to podatki le za tiste brezposelne, ki so prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje. V primerjavi z marcem 2022 se je brezposelnost zmanjšala v vseh občinah razen v Ankaranu, kjer je bila marca 2023 brezposelna ena oseba več kot marca 2022. Stanje se je najbolj izboljšalo v Piranu, in sicer je bilo leta 2023 kar 26,8 % manj brezposelnih oseb, kot v istem obdobju leta 2022. Na območju se je v primerjavi z istim obdobjem leta 2022 zaposlilo največ tistih z nižjo ali srednjo poklicno izobrazbo, in sicer se je stopnja takih brezposelnih oseb zmanjšala za 30,6 %. Na splošno se je na območju brezposelnost, v primerjavi z marcem 2022, v marcu 2023 zmanjšala za 24,7 %.

Med brezposelnimi je največji delež težko zaposljivih kategorij (dolgotrajno brezposelni, starejši od 50 let) in mladih do 29 let. Vse več je oseb, ki so stare nad 50 let in nimajo možnosti pridobitve novega delovnega mesta.

Mladi

Po podatkih Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje (2021) je mlajša generacija podvržena različnim dejavnikom in vplivom okolja. Veliko mladih se je v zgodnjih letih srečalo z vrsto sprememb in drugačnim načinom življenja. Epidemija Covid-19 je na mladih pustila ogromno intelektualnih zaostankov, kot tudi več zasvojenosti z mobilnimi napravami. Mladi pogosto iščejo okolje, ki jim najbolj ustreza. Zaradi pomanjkanja delovnih mest v Slovenski Istri, iščejo priložnosti v drugih slovenskih regijah ali v tujini, kjer so pogoji za delo boljši. Veliko možnosti za zaposlitev mladih je predvsem v turizmu in z njim povezanih dejavnostih ter na področju družbenih dejavnosti. Okrepiti je potrebno možnosti oz.

aktivnosti za kreativnost, druženje ipd. mladih. To je pomembne tudi z vidika preprečevanja marginalizacije, kriminala in odvisnosti.

Starostniki, upokojenci, invalidi in otroci s posebnimi potrebami

Med starostnike štejemo osebe, starejše od 65 let, skupina starostnikov na območju pa predstavlja pomemben del prebivalstva, saj je delež starostnikov višji od povprečja v Sloveniji, in sicer so starostniki v drugi polovici leta 2022 v Sloveniji predstavljali 21,1 % vsega prebivalstva, na območju pa 23 %. Največji delež starostnikov ima Občina Ankaran, saj starostniki predstavljajo kar 24,9 % vseh prebivalcev, najmanj pa Občina Koper, kjer starostniki predstavljajo 21,8 % občanov (SURS, 2022). Večji delež predstavljajo upokojenci, v Sloveniji kar 24,7 % vsega prebivalstva, na območju pa 25,4 % prebivalstva. Največji delež upokojenih občanov imata Občina Ankaran (27,6 %) in Občina Izola (27,4 %). Na območju obalnih občin je kar nekaj domov za ostarele: Obalni dom upokojencev Koper, kjer prebiva 179 stanovalcev, Dom upokojencev Ptuj – Enota Koper, kjer prebiva 150 stanovalcev in Dom upokojencev Izola, ki šteje 205 stanovalcev. Na območju deluje tudi več centrov in društev za upokojence ter starejše občane, ki organizirajo različne programe in delavnice. Številni imajo možnost najema manjših kmetijskih zemljišč v okolici urbanih naselij, nekateri pa so še aktivni v poslovnih dejavnostih.

Za otroke s posebnimi potrebami na območju se s strani Centra za usposabljanje Elvira Vatovec izvaja prilagojeni izobraževalni program, ki za otroke izvaja tudi različne dejavnosti. Prilagojene programe za otroke s posebnimi potrebami zagotavljajo tudi razni vrtci, osnovne in srednje šole ter tudi Univerza na Primorskem.

V Izoli se nahaja Resort Dva Topola, invalidsko podjetje, kjer poteka usposabljanje invalidov za delo ter se nahaja prilagojeno rehabilitacijsko okolje za distrofike (mišično in živčno-mišično oboleli). Na splošno je območje prijazno do invalidnih oseb, saj je veliko točk primerno urejenih, za invalidne osebe je primernih tudi veliko sprehajalnih poti in dostopnih plaž. V Kopru deluje tudi društvo Sonček, ki se ukvarja z zaposlovanjem pod posebnimi pogoji, prevozi invalidov, svetovanjem in izobraževanjem. V Ankaranu deluje Zdravilišče RKS Debeli rtič, ki deluje kot center zdravja za otroke, mladostnike, družine in starostnike. Na območju deluje več društev, namenjenih invalidom.

Viri:

1. MOK - Mestna občina Koper. 2021. Trajnostna urbana strategija mesta Koper 2030. <https://www.koper.si/wp-content/uploads/2021/03/TUS-novelacija-2030.pdf> (13.10.2023)
2. MOK - Poročilu o stanju okolja v Mestni občini Koper. 2019. <https://www.koper.si/wp-content/uploads/2020/11/Poro%C4%8Dilo-o-stanju-okolja-2019.pdf> (13.10.2023).

3. RRC - Regionalni razvojni center Koper. 2022. Regionalni razvojni program 2021-2027. https://www.rrc-kp.si/wp-content/uploads/2018/10/RRP_obalno-kraska_2021-2027_4.5.2022_odobren_11.5.2022.pdf (13.10.2023). SURS - Statistični urad Republike Slovenije. 2020. Popis kmetijskih gospodarstev. <https://www.stat.si/StatWeb/news/Index/10211> (13.10.2023).
4. SURS - Statistični urad Republike Slovenije. 2022. <https://www.stat.si/statweb> (13.10.2023).
5. Zavod za gozdove Slovenije. 2022. Poročilo o gozdovih. http://www.zgs.si/fileadmin/zgs/main/img/PDF/LETNA_/Porocilo_o_gozdovih_2022_2.pdf (13.10.2023).
6. ZRSZ - Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. 2023. https://www.ess.gov.si/fileadmin/user_upload/Trg_dela/Dokumenti_TD/Mesecne_informacije/MI_2023_01.xlsx (13.10.2023).
7. ZRSZ - Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. 2021. Mladi in trg dela. https://www.ess.gov.si/fileadmin/user_upload/Trg_dela/Dokumenti_TD/Analize/Analiza_Mladi_in_trg_dela_2021.pdf (13.10.2023).

4. ANALIZA RAZVOJNIH POTREB IN MOŽNOSTI OBMOČJA LAS, VKLJUČNO Z ANALIZO PREDNOSTI, SLABOSTI, PRILOŽNOSTI TER NEVARNOSTI

4.1 SWOT – analiza

Izhodišča za pripravo SWOT analize predstavlja zgoraj opisana analiza stanja v regiji in zlasti izvedene delavnice z lokalnim prebivalstvom oziroma deležniki. Izvedenih je bilo pet delavnic, na katerih smo z izbranimi participativnimi metodami zagotovili, da so bili udeleženci maksimalno aktivno vključeni v izvedbo.

Tabela 13: SWOT analiza območja LAS Zelena Istra.

	PREDNOSTI	SLABOSTI
SPLOŠNO-OBMOČJE	<ul style="list-style-type: none"> - Zelo dobra geostrateška lega in dostopnost, bližina gospodarskih centrov in urbanih središč. - Visoka kvaliteta življenja, varno, zdravo in pozitivno okolje, ugodna klima. - Nadpovprečna stopnja razvitosti. - Dobro razvita osnovna, športna, kulturna idr. infrastruktura. - Pozitivni demografski trendi, tudi na podeželju (rast števila prebivalcev, priseljevanje, vedno več mladih). <ul style="list-style-type: none"> - Podeželje se razvija, veliko NVO/društev, razvojnih iniciativ, idej, dogodkov, obujanja tradicije, ipd. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nezagledana izkoriščenost endogenih virov za trajnostni razvoj (podeželja), pomanjkanje delovnih mest na podeželju – ekonomska odvisnost od obalnih središč. - Podeželje je še vedno prikrajšano oz. v zaostanku (infrastruktura, javni promet, komunalna opremljenost, storitve idr.). - Prešibko sodelovanje med lokalnimi deležniki, različni interesi v okolju, odsotnost enotne razvojne vizije. - Visoke cene nepremičnin, nedostopnost nepremičnin za lokalno prebivalstvo (npr. mlade, kmete). - Nezanesljiva oskrba s pitno vodo (v času poletja in viška turistične sezone).
TRAJNOSTNI TURIZEM	<ul style="list-style-type: none"> - Velik pritisk turizma na prostor, kulturno dediščino in naravne vire, zniževanje kakovosti življenja, turizem ustvarja premalo koristi za lokalno prebivalstvo. - Pomanjkanje (domače) delovne sile, (pre)slabo plačana delovna mesta v turizmu, veliko tuje (poceni) delovne sile. - Prešibko sodelovanje med ponudniki oz. deležniki, premalo razvitih integriranih turističnih produktov. - Prešibko povezovanje obalnih hotelov z lokalnimi ponudniki in podeželjem. 	<ul style="list-style-type: none"> - Velik pritisk turizma na prostor, kulturno dediščino in naravne vire, zniževanje kakovosti življenja, turizem ustvarja premalo koristi za lokalno prebivalstvo. - Pomanjkanje (domače) delovne sile, (pre)slabo plačana delovna mesta v turizmu, veliko tuje (poceni) delovne sile. - Prešibko sodelovanje med ponudniki oz. deležniki, premalo razvitih integriranih turističnih produktov. - Prešibko povezovanje obalnih hotelov z lokalnimi ponudniki in podeželjem.

KULTURNA DEDIŠČINA	<ul style="list-style-type: none"> - Multikulturalnost, pestra in ohranjena kulturna, arhitekturna in sakralna dediščina, običaji ter tradicionalna znanja. - Obalna mesta s starimi jedri, zlasti Piran - Ohranjena prepoznavna tipična kulturna krajina (soline, terase, doline ind.) 	<ul style="list-style-type: none"> - Pomanjkanje (občinskih in državnih) sredstev za ohranjanje kulturne dediščine, ni spodbud za društva in posameznike, ki delujejo na področju dediščine in jo ohranjajo. - Slaba prepoznavnost snovne in nesnovne kulturne dediščine, pomankljivo ozaveščanje, promocija in izobraževanje. - Prešibko sodelovanje in koordinacija med deležniki na področju kulturne dediščine (izvajalci, ustanove, občine ind.), ni dovolj mreženja oz. prenosa informacij.
KMETIJSTVO IN LOKALNA (SAMO)OSKRBA	<ul style="list-style-type: none"> - Klima, ki omogoča gojenje tipičnih in zgodnjih oz. poznih kultur, bližina mestnih središč, dostop do potrošnikov. - Bogata kmetijska tradicija, medgeneracijsko sodelovanje na kmetijah. - Velik obseg oz. delež ekoloških kmetij in zemljišč. - Veliko (tržno) uspešnih in razvojno usmerjenih kmetij, naraščajoče število mladih prevzemnikov kmetij. 	<ul style="list-style-type: none"> - Visoke cene oz. nedostopnost kmetijskih zemljišč, posestna razdrobljenost, majhne kmetije, velik delež območji z omejeno možnostjo kmetovanja, visoki stroški pridelave, škoda zaradi divjadi, visoka starostna struktura nosilcev kmetij. - Suša, pomanjkanje vodnih virov, neurejeno namakanje, neizkoriščanje alternativnih virov (deževnica ipd.). - Pomanjkanje sodelovanja in povezovanja med deležniki, neustrezna politika na lokalni ravni.
VARSTVO OKOLJA IN NARAVE	<ul style="list-style-type: none"> - Dobro ohranjena okolje in narava, visoka biotska in krajinska pestrost, zavarovana območja (soline, Dragonja, Kraški rob, Strunjan s klifi idr.). - Ustanovljena medobčinska služba za zaščito, reševanje in varstvo okolja. - Veliko aktivnosti ozaveščanja otrok in mladih o varovanju narave in okolja. - Dobro sodelovanje med deležniki na področju varovanja okolja (NVO, občine, šole ind.). 	<ul style="list-style-type: none"> - Pomanjkljiv oziroma pasiven pristop k ohranjanju okolja in varovanju narave ter krajine. - Neustrezno prostorsko načrtovanje, pretirana pozidava. - Velik del podeželja nima primerno urejene kanalizacije oz. odvajanja odpadnih vod - Povečana obremenitev na okolje zaradi intenzivnosti prometa, turizma ter ostalih dejavnosti zlasti v obalnih območjih. - Nizka ozaveščenost in izobraženost deležnikov in prebivalstva o pomenu varovanja narava, ekosistemih ipd.
SOCIALA, IZOBRAŽEVANJE, RANLJIVE SKUPINE	<ul style="list-style-type: none"> - Veliko brezplačnih aktivnosti na področju sociale dostopne vsem, osebni asistenti ipd. - Dobro razvite preventivne dejavnosti na področju sociale (mladi, starejši). - Dnevni centri za starejše. 	<ul style="list-style-type: none"> - Premalo možnosti za kreativnost, druženje ipd. mladih. - Neenakomerna dostopnost do socialnih storitev (podeželje je zapostavljeno). - Pomanjkanje usposobljene delovne sile (nega ind.).

	PRILožNOSTI	NEVARNOSTI/OVIRE
SPLOšNO-OBMOčJE	<ul style="list-style-type: none"> - Krožno in biogospodarstvo, zelena delovna mesta, spodbujanje podjetništva in inovacij. - Pametne vasi. - Krepitev povezovanja oz. izmenjave med podeželjem in obalnimi (urbanimi) središči. - Spodbujanje aktivnega vključevanja lokalnih prebivalcev v načrtovanje in izvajanje politik in projektov na različnih področjih (trajnostni razvoj, samooskrba, turizem, kultura, sociala, varstvo okolja, dediščina ind.) - Čezmejno in medregijsko povezovanje, prenos dobrih praks iz tujih okolij. 	<ul style="list-style-type: none"> - Gospodarska, zdravstvena, socialna in podnebna kriza, naraščanje socialnih neenakosti - Neustrezne politike oz. pogoji za mlade (pomankanje stanovanj, delovnih mest ind.) in izseljevanje mladih (beg možganov). - Pomanjkanje delovne sile v pomembnih sektorjih. - Administrativni postopki in birokracija, ki zavira razvoj (kmetijstvo, turizem, podjetništvo) <ul style="list-style-type: none"> - Pomanjkanje finančnih sredstev za razvoj in investicije (kmetijstvo, turizem, podjetništvo, kulturna dediščina, sociala, izobraževanje...) - Neustrezno prostorsko načrtovanje, umeščanje v prostor, nepremičninski posli
TRAJNOSTNI TURIZEM	<ul style="list-style-type: none"> - Trajnostni (butični) turizem, v povezavi s kulturno in naravno dediščino ter gastronomijo (kvalitetna doživetja). - Povezovanje ponudnikov oz. deležnikov, skupni nastop na trgu in promocija, učinkovitejši destinacijski management, prepoznavna blagovna znamka, ki bi povezovala in promovirala celotno območje. - Povezovanje turizma na obali s podeželjem, kmetijstvom in kulinariko (dodana vrednost za vse) - Nadgradnja in večja prepoznavnost tematskih poti <ul style="list-style-type: none"> - Turistično povezovanje s soslednjimi in čezmejnimi regijami (skupna promocija, nastop na trgu, tematske poti ipd.) - Izobraževanje in animacija turističnih ponudnikov in drugih deležnikov, digitalizacija ponudbe. 	<ul style="list-style-type: none"> - Masovni turizem (neupoštevanje nosilne zmogljivosti območja), izguba avtentičnosti in identitete prostora. - Ekonomska in druge krizne situacije (COVID ipd.) - Zmanjšanje obsega potovanj oz. mobilnosti (zaradi novih navad povezanih s podnebnimi spremembami).
KULTURNA DEDIšČINA	<ul style="list-style-type: none"> - Revitalizacija neuporabljenega in zapuščenega prostora za različne namene (naselitev mladih, kultura, medgeneracijsko sodelovanje ipd.). - Kvalitetna delovna mesta vezana na kulturo in dediščino (obrtni, vzdrževalci, mentorji, vodiči ipd.) - Učinkovito upravljanje s snovno in nesnovno kulturno dediščino. - Medgeneracijski prenos in ohranjanje znanja, običajev ipd. <ul style="list-style-type: none"> - Promocija kulturne dediščine. - Povezovanje kulturne dediščine in turizma. - Spodbujanje kulturno- kreativnih industrij. 	<ul style="list-style-type: none"> - Neustrezno varovanje kulturne dediščine, izguba identitete prostora, multikulturalnosti in tradicionalnih znanj. - Nadaljevanje propadanja kulturne dediščine, zmanjševanje ozaveščenosti lokalnega prebivalstva. - Neučinkovita oz. pomanjkljiva zakonodaja in delovanje javnih služb in inšpekcij.

KMETIJSTVO IN LOKALNA (SAMO)OSKRBA	<ul style="list-style-type: none"> - Trajnostno, ekološko in regenerativno kmetijstvo, permakultura. - Povečanje lokalne samooskrbe, razvoj kratkih verig prodaje, tržno povezovanje kmetij. - Dodajanje vrednosti izdelkom, predelava, razvoj novih (butičnih) izdelkov, nišne panoge oz. izdelki (samorasle in slanoljubne rastline, zeliščarstvo ipd.) - Diverzifikacija kmetij in povezovanje kmetijstva s turizmom. - Medgeneracijski prenos znanj, praks in kmetij. - Inovativne prakse oz. tehnologije, digitalizacija, nove kulture. - Razvoj infrastrukturnega razvojnega centra za kmetijstvo (povezovanje deležnikov). <ul style="list-style-type: none"> - Skupnostni pristopi in socialne inovacije (samooskrbni vrtovi, vključevanje ranljivih skupin v delovne procese na kmetijah, socialne kmetije, skupni predelovalni obrati ipd). 	<ul style="list-style-type: none"> - Pomanjkanje finančnih sredstev za razvoj in investicije. - Podnebne spremembe in izredni dogodki (suše, pozebe, bolezni). - Padec kupne moči, neozaveščenost potrošnikov o pomenu kakovostne lokalne (eko) hrane, povečan obseg manj kakovostne in cenene uvožene hrane. -Pomankanje delovne sile.
VARSTVO OKOLJA IN NARAVE	<ul style="list-style-type: none"> - Krožno gospodarstvo, centri ponovne uporabe in drugi modeli souporabe oz. izmenjave.. - Ozaveščanje o pomenu varovanja narave, Natura 2000, biotske pestrosti, ekosistemov ind., ustanovitev novih zavarovanih območij. - Večja izraba OVE (zlasti sonca), tudi v obliki skupnostnih projektov (energetske zadruga), eko gradnja ind. - Naravi prijazne rešitve na območjih brez urejene kanalizacije (npr. rastlinske čistilne naprave). <ul style="list-style-type: none"> - Trajnostna mobilnost. - Eko turizem. - Varovanje vodnih virov kali, puči, izviri, izraba deževnice. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nadaljevanje neustrezne in pretirane pozidave (tudi črne gradnje) - Povečanje (neracionalne) porabe vode, ki vodi v pomanjkanje vode za lokalno prebivalstvo <ul style="list-style-type: none"> - Povečanje pritiskov (tranzitnega) prometa, turizma ind. dejavnosti na okolje in naravo - Nizka ozaveščenost in izobraženost deležnikov in prebivalstva o pomenu varovanja narava, ekosistemih ipd.
SOCIALA, IZOBRAŽEVANJE, RANLJIVE SKUPINE	<ul style="list-style-type: none"> - Socialne inovacije in socialno podjetništvo, nova delovna mesta (skrb za starejše, izobraževanje ind.) <ul style="list-style-type: none"> - Zadrževati oz. privabljati mlade (ustrezna stanovanjska politika, zaposlitve ipd.) in jih aktivno vključevati v procese načrtovanja razvoja - Novi modeli (so)bivanja, tudi za starejše (stanovanjska zadruga oz. skupnosti, pametne in eko vasi ipd.) - Spodbujanje oblik zdravstvene oskrbe in varstva starejših na podeželju (ambulanta na domu, e-zdravje, družabništvo) <ul style="list-style-type: none"> - Medgeneracijsko sodelovanje oz. pomoč in učenje (prenos IKT znanj od mladih na starejše ipd.) - Razvoj kadrov, izobraževanje - Spodbujanje socialne in delovne vključenosti ranljivih in težje zaposljivih (socialne kmetije oz. podjetja, povezovanje VDC s kmetijami ipd.) <ul style="list-style-type: none"> - Učinkovitejša integracija priseljencev 	<ul style="list-style-type: none"> - Emigracije (zlasti mladih), beg možganov - Naraščanje socialne izključenosti, neenakosti <ul style="list-style-type: none"> - Staranje prebivalstva - Negativni naravni prirast - Pomanjkanje ustreznih delovnih mest, krepitev problematike kadrov

RAZVOJNA VIZIJA OBMOČJA LAS

Slovenska Istra si prizadeva postati vodilno območje trajnostnega razvoja, kjer se prepletajo zeleno gospodarstvo, visoka kakovost življenja in uravnotežene razvojne možnosti za podeželska ter urbana območja. Vizija je ustvariti privlačno in vzdržno okolje, ki temelji na inovativnosti, kreativnosti ter trajnostnem upravljanju z naravnimi viri.

4.2 Potrebe in potenciali območja LAS

Na podlagi analize stanja, SWOT analize ter evropskih in nacionalnih usmeritev, smo skupaj z udeleženci delavnic opredelili ključna tematska področja ukrepanja SLR LAS Zelena Istra (Slika 2).

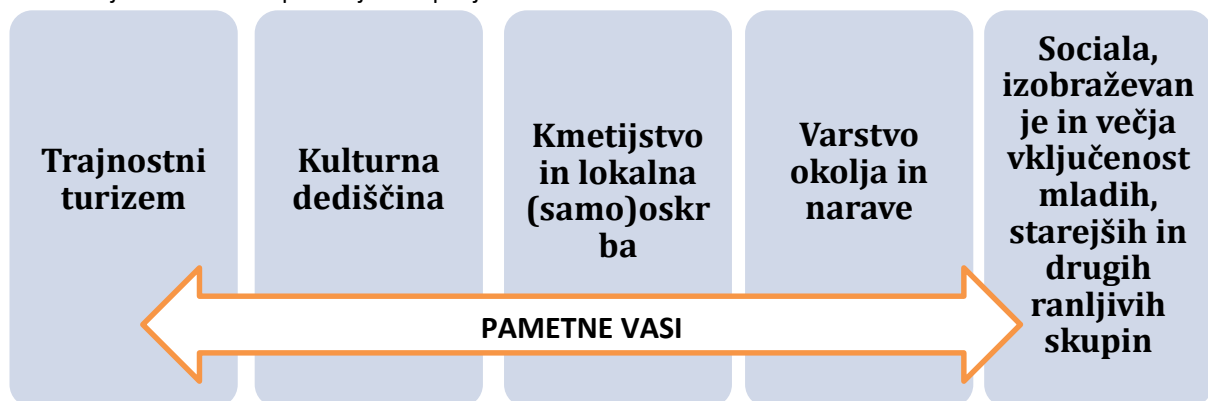
Horizontalno področje predstavlja koncept pametnih vasi, saj le-ta s svojimi vsebinami v veliki meri sega na vseh pet opredeljenih tematskih področij in ima pomembno vlogo pri prihodnjem razvoju podeželja LAS Zelena Istra.

Splošno sprejeta definicija pametnih vasi, da gre za podeželska skupnost, ki za izboljšanje gospodarskih, socialnih ali okoljskih izzivov uporablja inovativne rešitve in digitalne tehnologije. Pametne vasi tvorijo predvsem ljudje, ki prevzamejo pobudo in mobilizirajo lokalne potenciale za reševanje izzivov na podeželju. Pametna naselja se povezujejo z drugimi skupnostmi in akterji na podeželskih in mestnih območjih. Digitalne tehnologije so pomembno orodje, a ne edino za ohranjanje in razvoj podeželja v prihodnje (vir: <https://skp.si/pametne-vasi-staticna-vsebina/definicija-pametnih-vasi>).

V kontekstu SLR LAS Zelena Istra sledimo tej opredelitvi pametnih vasi, pri tem je poudarek zlasti na spodbujanju socialnih inovacij, pametnega kmetijstva, butičnega in zelenega, digitalizaciji turistične ponudbe in socialnih storitev, novih oblik (so)bivanja, delitvene ekonomije, varovanju okolja in narave ter rabe OVE.

Pri vsakem tematskem področju smo nato na podlagi opravljenih analiz, skupaj z udeleženci delavnic, opredelili ključne potrebe in razvojne potenciale ter ukrepe SLR.

Slika 2: Ključna tematska področja ukrepanja SLR LAS Zelena Istra

a) Tematsko področje: trajnostni turizem

Ključne potrebe:

1. Razvoj zelenih in butičnih oblik turizma, povezovanje ponudnikov ter deležnikov (skupni nastop na trgu), krepitev skupne blagovne znamke.
2. Učinkovitejša promocija območja, digitalizacija in skupno upravljanje razvoja turizma.
3. Povezovanje obalnih turističnih središč s podeželjem in krepitev medregijskega povezovanja.
4. Zagotavljanje večjega pozitivnega učinka turizma na lokalno prebivalstvo in okolje.

Opis potreb in razvojnih potencialov:

Trajnostni turizem predstavlja glavno razvojno priložnost za območje LAS Zelena Istra. Ključne potrebe oz. priložnosti so na področju turizma so v razvoju zelenega in butičnega turizma v obliki (integralne) ponudbe, povezane z lokalno gastronomijo, kmetijstvom, naravno in kulturno dediščino ter aktivnimi doživetji (kolesarstvo, pohodništvo ipd.). Poudarek je na povezovanju ponudnikov in deležnikov ter krepitvi prepoznavnosti skupne blagovne znamke za celotno območje. Pri tem je potrebno okrepiti promocijo in skupni destinacijski management območja, povezovanje urbanih obalnih turističnih središč s podeželjem.

Več pozornosti je potrebno nameniti tudi izobraževanju ponudnikov oziroma deležnikov, digitalizaciji, medregijskemu povezovanju ter temu, da bo turizem prinašal več pozitivnih učinkov za lokalno prebivalstvo ter območje, za kar je potrebno zagotoviti vključevanje lokalnega prebivalstva v načrtovanje razvoja turizma in upoštevanje nosilne zmogljivosti okolja ter ohranjanje narave, kulturne dediščine in lokalne identitete.

b) Tematsko področje: kmetijstvo in trajnostna lokalna (samo)oskrba

Ključne potrebe:

1. Spodbujanje zelenega in pametnega kmetijstva ter prilagajanja na podnebne spremembe.
2. Dvig ozaveščenosti o pomenu lokalnih živil med potrošniki in drugimi deležniki.
3. Dodajanje vrednosti in povečanje kakovosti ter dostopnosti lokalnih živil.
4. Razvoj infrastrukturnega razvojnega centra za kmetijstvo.
5. Diverzifikacija kmetij in povezovanje kmetijstva s turizmom.

Opis potreb in razvojnih potencialov:

Ključne potrebe oz. razvojna usmeritev je v spodbujanju zelenega oziroma ekološkega in pametnega kmetijstva, s poudarkom na inovacijah ter digitalizaciji, ki zagotavljajo varovanje okolja ohranjanje narave in kulturne krajine, prilagajanje na podnebne spremembe ter večjo konkurenčnost. Potrebno bi bilo vzpostaviti razvojni center za (sredozemsko) kmetijstvo, ki bi izvajal raziskovalno, izobraževalno, svetovalno in inovativno funkcijo v sodelovanju z vsemi deležniki ter usmerjal razvoj kmetijstva.

Več poudarka je potrebno nameniti dvigu ozaveščenosti o pomenu lokalnih živil med potrošniki in drugimi deležniki, dodajanju vrednosti in povečanju kakovosti ter dostopnosti lokalnih živil, razvoju diverzifikacije na kmetijah (zlasti turizma), novih (butičnih) izdelkov, blagovnih znamk, kratkih verig prodaje (javni sektor, turistični in gostinski sektor, urbana središča) in tržnemu povezovanju pridelovalcev. Veliko neizkoriščenega potenciala je v ustvarjanju (zelenih) delovnih mest na področju pridelave, predelave in trženja lokalnih živil, tudi v obliki zagotavljanja socialne in delovne vključenosti ranljivih skupin.

Potrebno je izboljšati pogoje za razvoj kmetijstva in dejavnosti na kmetijah, vključno z zagotavljanjem vode za namakanje, tudi v obliki recikliranja vode, zbiralnikov ipd., infrastrukture, kot so na primer (skupni) prostori za skladiščenje, predelavo, razvoj turizma ipd., ustrežnejšega gospodarjenja z zemljišči v lasti države in reševanja problematike divjadi. Še več aktivnosti je potrebnih za promocijo oziroma izgradnjo »pozitivnega imidža« kmetijstva ter posledično spodbujanja mladih za odločanje za to panogo.

c) Tematsko področje: kulturna dediščina

Ključne potrebe:

1. Ohranjanje identitete prostora in prenos tradicionalnih znanj in običajev.
2. Učinkovito upravljanje s snovno in nesnovno kulturno dediščino.
3. Spodbujanje povezovanja med deležniki in izvajanje kvalitetnih kulturnih dogodkov.
4. Povezovanje kulturne dediščine in turizma.
5. Spodbujanje kulturno-kreativnih industrij in novih delovnih mest.

Opis potreb in razvojnih potencialov:

Ključne potrebe so zlasti učinkovito ohranjanje in upravljanje s snovno in nesnovno kulturno dediščino, ohranjanje identitete prostora in multikulturalnosti ter revitalizacija in promocija kulturne dediščine ter njeno povezovanje s turizmom.

Okrepiti je potrebno povezovanje med deležniki na tem področju in (skupno) izvajanje kvalitetnih projektov, kulturnih dogodkov, digitalizacije vsebin, aktivnosti medgeneracijskega prenosa znanj, običajev, ipd.

Več pozornosti je potrebno nameniti spodbujanju kulturno-kreativnih industrij, kar je pomembno tudi z vidika zagotavljanja pogojev za privabljanje izobraženih in kreativnih mladih, povezovanju kulturne dediščine in turizma ter ustvarjanju kvalitetnih delovnih mest, vezanih na kulturo in dediščino.

d) Tematsko področje: varstvo okolja in narave

Ključne potrebe:

1. Učinkovito (za)varovanje narave.
2. Krepitev krožnega in biogospodarstva, odgovornega potrošništva, zmanjševanja odpadkov.
3. Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in ekosistemi ter spodbujanje trajnostnih ter celostnih pristopov.

4. Ozaveščanje in izobraževanje prebivalstva ter deležnikov o varovanju okolja in narave.
5. Ohranjanje tipične krajine in identitete prostora ter trajnostno in transparentno upravljanje s prostorom.

Opis potreb in razvojnih potencialov:

Ključne potrebe in potenciali so v učinkovitem (za)varovanju narave, vključno z razvojem obstoječih in vzpostavitev novih zavarovanih območij (npr. Rt Madona), zmanjšanju negativnih vplivov na okolje, upoštevanju nosilne zmogljivosti okolja, trajnostnem upravljanju z naravnimi viri in ekosistemi ter spodbujanju trajnostnih pristopov (npr. ekoremediacij) in rabe OVE, krožnega in biogospodarstva, odgovornega potrošništva in trajnostne mobilnosti. Okrepiti je potrebno aktivnosti ozaveščanja in izobraževanja o varovanju okolja in narave, Natura 2000, naravnih vrednotah, biodiverziteti ipd.

Bolje je potrebno izkoristiti priložnosti za ustvarjanje zelenih delovnih mest (koordinacija sonaravnega razvoja, eko turizem, centri ponovne uporabe, trajnostna mobilnost idr.).

Potrebno je zagotoviti ohranjanje tipične krajine in identitete prostora, tudi preko aktivnosti participativnega ter transparentnega upravljanja s prostorom.

e) Tematsko področje: sociala, izobraževanje in večja vključenost mladih, starejših in drugih ranljivih skupin

Ključne potrebe:

1. Zagotavljanje ustreznih mladinskih programov in podpornega okolja za mlade.
2. Spodbujanje aktivnega staranja, vseživljenjskega izobraževanja in čim daljšega bivanja starejših na domu.
3. Aktivno reševanje bivanjskih izzivov, zlasti za mlade in starejše.
4. Reševanje kadrovske problematike (razvoj kadrov idr.).
5. Učinkovitejša integracija priseljencev.
6. Razvoj socialnih inovacij.

Opis potreb in razvojnih potencialov:

Ključne usmeritve so v spodbujanju aktivnega staranja, vseživljenjskega izobraževanja in čim daljšega bivanja starejših na domu, zagotavljanju oblik zdravstvene oskrbe in varstva starejših na podeželju, medgeneracijskega sodelovanja oziroma pomoči in učenja, aktivnemu reševanju bivanjskih izzivov (zlasti za mlade in starejše) vključno z novimi modeli, (so)bivanja (stanovanjska zadruga oziroma skupnosti, pametne oziroma eko vasi ipd.).

Za mlade je potrebno zagotoviti ustrezne mladinske programe in podporno okolje ter načine, kako jih zadrževati oziroma privabljati na območje (ustrezni pogoji bivanja, zaposlitve, kreativnosti ipd.) in jih aktivno vključevati v procese načrtovanja razvoja območja.

Glede na trenutne gospodarske razmere, zlasti pomanjkanje delovne sile, je zelo pomembno področje reševanja kadrovske problematike, zlasti razvoj kadrov in izobraževanje ter promocija, v povezavi z zaposlitvenimi možnostmi, zlasti deficitarnih poklicev.

Več poudarka je potrebno nameniti razvoju socialnih inovacij in socialnega podjetništva ter ustvarjanju novih delovnih mest npr. na področju skrbi za starejše, izobraževanja idr. Pri tem je pomembno tudi spodbujanje socialne in delovne vključenosti ranljivih ter težje zaposljivih skupin.

5. OPIS SLR, NJENIH CILJEV IN UKREPOV, VKLJUČNO Z DOLOČITVIJO MEJNIKOV IN CILJNIH VREDNOSTI KAZALNIKOV

SLR upošteva vseh sedem glavnih načel LEADER/CLLD. Priprava SLR je temeljila na izvedbi delavnic, na katerih so lokalni prebivalci oziroma deležniki opredelili potrebe, potencialne in razvojne cilje oziroma ukrepe območja. Rezultati le-teh predstavljajo ključna izhodišča za pripravo in izvedbo SLR. To pomeni, da SLR odgovarja na ključne in dejanske potrebe na območju, kar je tudi (pred)pogoj za doseganje čim večjih pozitivnih učinkov SLR oziroma izvedenih operacij.

SLR daje poudarek tematskim področjem, ki so jih opredelili udeleženci delavnic. S tem bo zagotovljeno, da bo SLR prispevala k reševanju izzivov na področjih, kjer so potrebe najbolj pereče in je hkrati veliko neizkoriščenih potencialov.

Posebna pozornost je namenjena spodbujanju:

- (medsektorskih) partnerstev, tudi pri izvajanju operacij SLR, krepitvi lokalnih mrež in povezovanja med deležniki, participativnih pristopov pri upravljanju območja (zlasti na področju razvoja turizma, upravljanja s kulturno dediščino, prostorskega načrtovanja in vključevanja mladih), socialnih inovacijah, krepitvi lokalne identitete in multikulturalnosti ter tudi čez regijskega oz. čezmejnega sodelovanja. LAS Zelena Istra bo pri svojem delovanju dal še večji poudarek krepitvi sodelovanja med člani. Vse to bo vplivalo na krepitev socialnega kapitala in socialnih inovacij na območju.

- aktivnejšega vključevanja članov v delovanje in odločanje, krepitvi obveščanja javnosti ter promocije LAS ter njenih članov, tudi preko uporabe komunikacijskih orodij (facebook, instagram ind.) in lokalnih medijev. LAS bo večjo pozornost namenil tudi storitvam za člane, zlasti podporo pri pripravi (medsektorskih) in vodenju operacij. To bo prispevalo h krepitvi vključevanja članov, izboljšanju lokalnega upravljanja ter večji prepoznavnosti LAS, kot ključnega lokalnega deležnika, ki povezuje celotno območje in aktivno prispeva k njegovemu trajnostnem razvoju.

Pomemben člen SLR so (socialne) inovacije, saj le-te zagotavljajo učinkovito reševanje družbenih in okoljskih izzivov ter razvoj različnih oblik (socialnega) podjetništva v okolju. V povezavi s tem je poudarek na ustvarjanju pogojev in spodbujanju novih storitev oziroma proizvodov, zelenih oziroma kakovostnih delovnih mest ter podjetništva, temeljujočega na potrebah lokalne skupnosti in endogenih virih.

Poudarek je na spodbujanju inovacij in novih pristopov na področju:

- trajnostnega turizma, tako z vidika spodbujanja nove ponudbe (integralni produkti ipd.) kot tudi povezovanja ponudnikov, krepitve skupne blagovne znamke in destinacijskega managementa območja ter skupnega upravljanja razvoja (od spodaj navzgor),

- kmetijstva in lokalne oskrbe, kjer želimo pospešiti preobrazbo v pametno in zeleno kmetijstvo, razvoj novih dejavnosti na kmetijah, novih (butičnih) izdelkov in blagovnih znamk ter kratkih verig prodaje,

- kulturne dediščine, kjer spodbujamo nove aktivnosti oziroma pristope ohranjanja in promocije lokalne identitete in dediščine, razvoj kreativnih industrij ter mreženje med deležniki,
- varovanja okolja, zlasti spodbujanja novih pristopov, povezanih s krožnim gospodarstvom, odgovornim potrošništvom, trajnostne rabe naravnih virov oziroma OVE, okoljskim izobraževanjem ter participativnim prostorskim načrtovanjem,
- sociale in izobraževanja, kjer je poudarek na novih pristopih oziroma programih, zlasti za mlade in starejše ter druge ranljive skupine, ki bodo doprinesle k večji kakovosti bivanja,
- razvoja pametnih vasi, saj menimo, da ima območje zelo dobre potenciale za razvoj različnih pristopov oziroma praks, povezanih s pametnimi vasmi.

Opis povezanosti z ostalimi strategijami

Slovenija se zavzema za zelen prehod in doseg ogljične nevtralnosti do leta 2050, v skladu z Evropskim zelenim dogovorom. Strategija lokalnega razvoja (SLR) spodbuja ukrepe na področju obnovljive energije, učinkovite rabe vode, trajnostne mobilnosti, sonaravnega kmetovanja ter podnebju prijazne prehrane. S pomočjo majhnih korakov lahko vsak posameznik prispeva k izboljšanju okoljskih razmer.

SLR spodbuja aktivnosti, ki omogočajo lokalnim skupnostim in posameznikom, da prispevajo k ohranjanju zdravega, čistega in urejenega okolja. To vključuje negovanje avtentičnosti istrske kulturne krajine, sonaravne kmetijske dejavnosti, varovanje biotske raznolikosti, odgovorno ravnanje z odpadki, preprečevanje uporabe nevarnih kemikalij, zelene zasaditve, spodbujanje krožnega gospodarstva, skrb za vodne vire, trajnostni turizem in izobraževanje na področju varstva okolja. S cilji, usklajenimi z nacionalnim programom varstva okolja, Skupno kmetijsko politiko in Strategijo razvoja Slovenije, SLR prispeva k ohranjanju lepote krajine, ohranjanju naravne raznolikosti ter zagotavljanju trajnostnega razvoja.

Cilji in ukrepi SLR so usklajeni z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah. Ta listina zagotavlja zaščito temeljnih pravic in svoboščin v Evropski uniji, vključno s pravicami v zvezi s spolom, rasno ali etnično pripadnostjo, vero ali prepričanjem, invalidnostjo, starostjo in spolno usmerjenostjo. SLR spodbuja projekte, ki se osredotočajo na enakost, nediskriminacijo ter spoštovanje in uveljavljanje teh temeljnih pravic.

SLR se povezuje tudi s cilji in področji opredeljenimi v "Dolgoročni viziji za podeželska območja EU – do močnejših, povezanih, odpornih in uspešnih podeželskih območij do leta 2040", kar predstavljamo v spodnji shemi (v svetlejši barvi je opisan prispevek SLR).

Močnejše podeželje	Povezano podeželje	Odporno podeželje	Uspešno podeželje
<ul style="list-style-type: none"> •Spodbujanje socialnih inovacij •Spodbujanje socialnih storitev •Spodbujanje aktivnega vključevanja lokalnega prebivalstva v procese (načrtovanja) razvoja območja 	<ul style="list-style-type: none"> •Spodbujanje trajnostne mobilnosti •Spodbujanje digitalizacije v kmetijstvu in turizmu 	<ul style="list-style-type: none"> •Spodbujanje prilagajanja na podnebne spremembe, zlasti v kmetijstvu in razvoja ekološkega kmetijstva •Spodbujanje varovanja okolja in narave •Spodbujanje vključevanja ranljivih skupin 	<ul style="list-style-type: none"> •Spodbujanje diverzifikacije kmetij •Spodbujanje trajnostne lokalne samooskrbe, povezovanja proizvajalcev, kratkih verig prodaje, dodajanja vrednosti lokalnim živilom

SLR se navezuje na Strategijo razvoja Slovenije 2030 (SRS), saj so ključni cilji oziroma ukrepi SLR zelo sorodni oziroma povezani s cilji SRS. Gre zlasti za naslednje cilje iz SRS: zdravo in aktivno življenje, znanje in spretnosti za kakovostno življenje in delo, dostojno življenje za vse, kultura ter jezik kot temeljna dejavnika nacionalne identitete, gospodarska stabilnost, vključujoč trg dela in kakovostna delovna mesta, nizkoogljično krožno gospodarstvo, trajnostno upravljanje naravnih virov.

SLR se zelo navezuje tudi na Regionalni razvojni program Obalno-kraške regije za obdobje 2021–2027 (RRP). Večina razvojnih prioritet regije, ki jih opredeljuje RRP, sovпада s temi iz SLR, gre zlasti za naslednje:

- ustvarjalna, inovativna regija,
- ljudem prijazna, vključujoča regija,
- regija z razvitim podeželjem in trajnostnim gospodarjenjem z naravnimi ter kulturnimi dobrinami,
- regija s trajnostnim gospodarjenjem z energijo, okoljem in prostorom.

V RRP so kot ključni ukrepi izpostavljeni tudi trajnostni turizem, programi za mlade in krepitev zaposlenosti, kultura ter kulturna dediščina, ohranjanje narave in biodiverzitete, razvoj podeželja, razvoj sonaravnega kmetijstva, vzpostavitev trajnostne mobilnosti, učinkovita raba in obnovljivi viri energije, prilagajanje klimatskim spremembam, krožno gospodarstvo. Ti ukrepi so zelo tesno povezani z ukrepi SLR.

5.1 Opis ciljev in ukrepov SLR, vključno z določitvijo mejnikov ter ciljnih vrednosti kazalnikov

Za sklad ESRR je določen specifičen cilj »9.2: Spodbujanje celostnega in vključujočega socialnega, gospodarskega in okoljskega lokalnega razvoja, kulture, naravne dediščine, trajnostnega turizma in varnosti na območjih, ki niso mestna območja.«

Do podpore bodo upravičene naslednje vsebine oziroma projekti: podpora trajnostnim oblikam lokalnega podjetništva, inovacijam, turizmu, varovanju naravne in kulturne dediščine, revitalizaciji javnih površin za skupno uporabo, preventivi in varovanju zdravja, medgeneracijskemu sodelovanju, krepitvi kompetenc, skrbi za starejše, mlade in druge prikrajšane skupine ter socialni vključenosti.

Projekti morajo prispevati k boljši kakovosti življenja lokalnega prebivalstva, zagotavljati ustrezno dostopnost storitev tako v urbanih središčih kot na podeželju, izboljšati področje dolgotrajne oskrbe in preventivnih zdravstvenih ukrepov, spodbujati medgeneracijsko sodelovanje, krepitvi kompetenc ter skrbi za prikrajšane skupine, prepoznavnosti na področju lokalnega podjetništva, inovativne uporabe lokalnih virov, (eko)turizma ter ohranjanju naravne raznolikosti in kulturne dediščine.

Projekti pri katerih se pričakuje sofinanciranje večje javne infrastrukture (osnovna cestna in komunalna infrastruktura) ter druge aktivnosti, ki sodijo med osnovne naloge, ki so jih v skladu z zakonom o lokalni samoupravi dolžne zagotavljati in financirati občine, niso upravičeni do sofinanciranja.

Za sklad EKSRRP je določen specifični cilj »SC8: spodbujanje zaposlovanja, rasti, enakosti spolov, vključno s participacijo žensk v kmetovanju, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželju, vključno s krožnim biogospodarstvom in trajnostnim gozdarstvom«.

Projekti v okviru intervencije LEADER prispevajo k naslednjim temam: socialna vključenost vseh prebivalcev na podeželju, spodbujanje zaposlovanja ter podjetništva na podeželju, razvoj osnovnih storitev, dvig kakovosti življenja, razvoj manjše infrastrukture na podeželju, razvoj koncepta pametnih vasi, okoljske in podnebne rešitve na podeželju, spodbude ekološkemu (idr.) kmetovanju itd. Naložbe v veliko infrastrukturo niso upravičene. Podpirajo se lahko manjše investicije na podeželju, in sicer kot del projekta, s poudarkom na širšem pomenu za območje LAS ter dodani vrednosti za projekt, območje in prebivalce območja LAS.

Za oba sklada velja, da morajo projekti prispevati k doseganju ciljev SLR, okoljski trajnosti, socialni vzdržnosti, inovativnosti, enakopravnem vključevanju različnih partnerjev ter višji dodani vrednosti območja LAS.

Tabela 19: Ukrepi SLR in izbira kazalnikov.

Ukrep	Kazalnik	Sklad	Dosežena vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2025 za EKSRRP/31. 12. 2024 za ESRR	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2029
<p>U1 Ohranjanje naravnih virov in ekosistemov ter spodbujanje trajnostnih okoljskih praks in okoljske ozaveščenosti</p> <p>U2 Zeleno in pametno kmetijstvo ter prilagajanje na podnebne spremembe</p> <p>U3 Spodbujanje podjetništva, krožnega in biogospodarstva in ustvarjanje (zelenih) delovnih mest</p>	<p>R.27 Okoljska ali podnebna uspešnost zaradi naložb na podeželju: število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnostnosti, ter doseganje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju.</p>	EKSRRP	0	3
<p>U3 Spodbujanje podjetništva, krožnega in biogospodarstva in ustvarjanje (zelenih) delovnih mest</p>	<p>R.37 Rast in delovna mesta na podeželju: nova delovna mesta, ki prejemajo podporo v okviru projektov SKP.</p>	EKSRRP	0	1
<p>U3 Spodbujanje podjetništva, krožnega in biogospodarstva in ustvarjanje (zelenih) delovnih mest</p> <p>U6</p> <p>Trajnostni turizem</p>	<p>R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva: število podeželskih podjetij, vključno s podjetji na področju biogospodarstva, razvitih s podporo v okviru SKP.</p>	EKSRRP	0	1
<p>U4 Razvoj pametnih vasi</p>	<p>R.40 Pametni prehod podeželskega gospodarstva: število strategij pametnih vasi, ki prejemajo podporo.</p>	EKSRRP	0	1

<p align="center">U5</p> <p>Medgeneracijsko sodelovanje in vključevanje ranljivih skupin</p>	<p>R.42 Spodbujanje socialne vključenosti: število oseb, zajetih v projekte socialnega vključevanja, ki prejemajo podporo.</p>	<p>EKSRP</p>	<p>0</p>	<p>50</p>
<p align="center">U3 Spodbujanje podjetništva, krožnega in biogospodarstva in ustvarjanje (zelenih) delovnih mest</p>	<p>Število podprtih oziroma vzpostavljenih zaposlitev/mrež/dogodkov/produktov, ki so namenjeni spodbujanju lokalnega podjetništva (razen nosilcev dejavnosti na kmetiji).</p>	<p>ESRR</p>	<p>0</p>	<p>5</p>
<p align="center">U6</p> <p align="center">Trajnostni turizem</p>	<p>Število podprtih lokalnih turističnih prireditev/produktov/storitev/programov/modelov/pu blikacij.</p>	<p>ESRR</p>	<p>0</p>	<p>5</p>
<p align="center">U7</p> <p>Ohranjanje kulturne dediščine in lokalne identitete</p> <p>U1 Ohranjanje naravnih virov in ekosistemov ter spodbujanje trajnostnih okoljskih praks in okoljske ozaveščenosti</p>	<p>Število podprtih dejavnosti/dogodkov/produktov/objektov, ki so namenjeni varovanju naravne in kulturne dediščine.</p>	<p>ESRR</p>	<p>0</p>	<p>5</p>
<p>U1 Ohranjanje naravnih virov in ekosistemov ter spodbujanje trajnostnih okoljskih praks in okoljske ozaveščenosti</p>	<p>Število izobraževanj/usposabljanj/programov/produktov, ki so namenjeni varovanju okolja in zdravja ter ozaveščanju lokalnega prebivalstva za izboljševanje stanja okolja in zdravja.</p>	<p>ESRR</p>	<p>0</p>	<p>2</p>

U5 Medgeneracijsko sodelovanje in vključevanje ranljivih skupin	Število izvedenih programov/delavnic/prireditvev/dogodkov/usposabljanj /izobraževanj, namenjenih za socialno vključenost starejših, mladih in drugih ranljivih skupin.	ESRR	0	5
U5 Medgeneracijsko sodelovanje in vključevanje ranljivih skupin	Število inovativnih partnerstev/programov za oblikovanje mreže storitev za spodbujanje ukrepov aktivnega staranja in vključevanja drugih ranljivih skupin.	ESRR	0	1

Tabela 20: Opisi ukrepov.

Potreba	Naziv ukrepa	Opis ukrepa	Cilj oz. namen ukrepa	Dodana vrednost ukrepa	Potencialni upravičenci
Učinkovito (za)varovanje narave Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in ekosistemi ter spodbujanje trajnostnih praks Ozaveščanje in izobraževanje prebivalstva in deležnikov o	U1 Ohranjanje naravnih virov in ekosistemov ter spodbujanje trajnostnih okoljskih praks in okoljske ozaveščenosti	Podprte bodo zlasti aktivnosti, ki bodo prispevale k razvoju obstoječih in ustanavljanje novih zavarovanih območjih, promociji in izobraževanju o Naturi 2000, naravnih vrednotah, biodiverziteti ipd., zagotavljanju upoštevanja nosilne zmogljivosti okolja (zlasti pri izvajanju turizma) spodbujanju eko turizma, vključevanju javnosti v načrtovanje upravljanja s prostorom (participativno od spodaj navzgor), zmanjševanju črnih odlagališč, odpadkov ter rabe	<ul style="list-style-type: none"> - Učinkovito (za)varovanje narave. - Razvoj obstoječih in ustanavljanje novih zavarovanih območjih. - Zagotavljanje upoštevanja nosilne zmogljivosti okolja. - Krepitev vključevanja javnosti v načrtovanje upravljanja s prostorom. - Izvajanje ekosistemskih 	Ukrep združuje različne aktivnosti na področju varovanja okolja in narave, trajnostnega upravljanja z naravnimi viri in spodbujanja trajnostnih okoljskih praks, ki odgovarjajo na opredeljene potrebe in potenciale območja. Z izvedbo ukrepa bo prišlo do učinkovitejšega (za)varovanja narave ter naravnih virov. Pri tem je pomembno, da ukrep spodbuja tudi inovativne in skupnostne pristope k varovanju okolja, kar bo	Občine, javni zavodi, nevladne organizacije, posamezniki, gospodarski subjekti.

<p>varovanju okolja in narave</p> <p>Krepitev krožnega gospodarstva, odgovornega potrošništva, zmanjševanja odpadkov</p> <p>Ohranjanje tipične krajine in identitete prostora</p> <p>Razvoj eko turizma</p> <p>Trajnostno in transparentno upravljanje s prostorom</p>		<p>plastične embalaže (npr. med gostinci), zbiranje in ponovna uporaba vode (npr. sonaravni zadrževalniki meteorne vode), izboljšanju ekološkega stanja vodnih virov, spodbujanju oblik trajnostne, ekosistemskih pristopov in ekoremediacij, rabe OVE ter okoljsko ustreznega ravnanja z gospodinjskimi odplakami, tudi preko skupnostnih pristopov (energetske zadruge, skupne čistilne naprave ipd.), razvoj digitalnih pristopov oz. orodij o varovanju okolja in narave za doseganje širše javnosti (zlasti mladih) ter spodbujanje učnih (eko) kmetij.</p>	<p>pristopov in ekoremediacij.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Povečanje rabe OVE. - Reševanje problematike ravnanja z gospodinjskimi odplakami. - Spodbujanje trajnostne mobilnosti. - Zmanjševanja črnih odlagališč odpadkov, rabe plastične embalaže. - Krepitev okoljske ozaveščenosti med lokalnimi prebivalci. 	<p>prispevalo tudi h krepitvi človeškega in socialnega kapitala na območju.</p>	
--	--	--	--	---	--

<p>Spodbujanje zelenega in pametnega kmetijstva ter prilagajanje na podnebne spremembe v kmetijstvu.</p> <p>Dodajanje vrednosti in povečanje dostopnosti lokalnih živil ter spodbujanje tržnega povezovanja proizvajalcev</p>	<p>U2 Zeleno in pametno kmetijstvo ter prilagajanje na podnebne spremembe</p>	<p>Podprte bodo zlasti aktivnosti, ki bodo prispevale k razvoju ekološkega in drugih trajnostnih oblik kmetijstva (permakultura, regenerativno kmetijstvo), večji digitalizaciji kmetij, uvajanju (pilotnih) inovativnih tehnologij oz. praks na kmetijah, s poudarkom na skupnostnem pristopu (vključenih več kmetij, ki med seboj sodelujejo), trajnostnem reševanju problematike vode oz. namakanja v kmetijstvu (npr. recikliranje vode, zbiralniki), prenosu dobrih praks, izobraževanju kmetov o trajnostnem oz. eko ter pametnem kmetijstvu, naravi prijaznih gnojil in škropivih, ekosistemskim storitvah v kmetijstvu, pomembnosti varovanja narave, boja proti podnebnim spremembam idr.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rast števila ekoloških kmetij in obsega ekoloških kmetijskih zemljišč. - Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na naravne vire. - Večja odpornost kmetij na podnebne spremembe. - Digitalizacija kmetij - Uvajanje novih (zelenih) tehnologij na kmetije - Večja konkurenčnost kmetij - Krepitev izobraženosti in ozaveščenosti kmetov - Spodbujanje sodelovanja med kmetijami 	<p>Ukrep spodbuja prehod v zeleno in pametno kmetijstvo ter prilagajanje na podnebne spremembe, kar je ključno za nadaljnji razvoj kmetijstva, ki je glavna dejavnost na podeželju. Poseben poudarek je na razvoju ekološkega kmetijstva ter inovativnih praks na kmetijah, pri tem bodo imeli prednost skupnostni pristopi, kar bo prispevalo tudi h krepitvi sodelovanja med kmetijami in krepitvi človeškega in socialnega kapitala na območju.</p>	<p>Kmetije, zadruga, javni zavodi in nevladne organizacije (izvajanje izobraževanj).</p>
---	---	--	--	--	--

<p>Ustvarjanje zelenih delovnih mest</p> <p>Razvoj (socialnega) podjetništva, inovacij in krožnega in biogospodarstva</p> <p>Dodajanje vrednosti in povečanje dostopnosti lokalnih živil ter spodbujanje tržnega povezovanja proizvajalcev</p> <p>Razvoj podpornega okolja, človeških virov, zagotavljanje prenosa znanja, promocija</p>	<p style="text-align: center;">U3 Spodbujanje podjetništva, krožnega in biogospodarstva in ustvarjanje (zelenih) delovnih mest</p>	<p>Ukrep podpira razvoj (socialnega) podjetništva ter inovacij, storitev oz. proizvodov in delovnih mest na področju krožnega in biogospodarstva, lokalne oskrbe, varovanja okolja, trajnostnega turizma, kulturne dediščine, kreativnih industrij, socialnih storitev in izobraževanja.</p> <p>Poudarek je tudi na spodbujanju centrov ponovne uporabe in drugih oblik krožnega in biogospodarstva, sodelovanja in partnerstev med lokalnimi deležniki, razvoju ustreznega podpornega okolja, človeških virov, zagotavljanje prenosa znanja, promociji deficitarnih poklicev, dodajanju vrednosti lokalnim živilom, razvoj novih pridelkov oz. izdelkov, (skupnih) blagovnih znamk, lokalne oskrbe oz. kratkih verig (HORECA, javni zavodi ind.) in tržnega povezovanja proizvajalcev, vzpostavitev različnih orodij za promocijo</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Razvoj (socialnega) podjetništva, krožnega in biogospodarstva ter inovacij. - Ustvarjanje novih (zelenih) delovnih mest. - Dodajanje vrednosti lokalnim živilom, razvoj kratkih verig prodaje in tržnega povezovanja proizvajalcev. - Krepitev človeškega in socialnega kapitala. 	<p>Ukrep bo prispeval k razvoju zelene in socialne lokalne ekonomije in večji rabi endogenih virov oz. potencialov območja, kar je ključno za trajnostni razvoj območja.</p> <p>Hkrati bo prispeval tudi h krepitvi sodelovanja med različnimi lokalnimi deležniki in krepitvi človeškega in socialnega kapitala na območju.</p>	<p>Gospodarski subjekti, socialna podjetja, zadruga oz. druge oblike povezovanja proizvajalcev, izobraževalne ustanove, organizacije (podjetniškega) podpornega okolja.</p>
--	---	--	--	--	---

<p>deficitarnih poklicev</p> <p>Razvoj zelenih in butičnih oblik turizma, povezovanje ponudnikov in deležnikov (skupni nastop na trgu)</p>		<p>lokalnih ponudnikov in izdelkov (spletna aplikacija, info table na kmetijah ipd.), izobraževanje potrošnikov o pomeni lokalnih izdelkov in trajnostne potrošnje ter samooskrbe, izvedba dogodkov povezanih z lokalnimi izdelki. V okviru ukrepa bodo podprte tudi izvedbe manjših naložb za razvoj podjetništva.</p>			
--	--	---	--	--	--

<p>Spodbujanje razvoja pametnih vasi</p> <p>Aktivno vključevanje lokalnega prebivalstva v načrtovanje in izvajanje razvoja</p>	<p>U4 Razvoj pametnih vasi</p>	<p>Ta ukrep je usmerjen v spodbujanje priprav strategij in projektov pametnih vasi. Vsaka od štirih občin LAS Zelena Istra bo imela možnost za izbor ene od svojih vasi, za katero se bo izdelala strategija razvoja in priprava projektov pametnih vasi.</p> <p>Usmeritve posamičnih strategij pametnih vasi se bodo lahko razlikovale, pri tem pa bodo morale naslavljati enega ali več od naštetih področij: socialne inovacije, pametno in ekološko kmetijstvo, kratke dobavne verige, butični in zeleni turizem, digitalizacija turistične ponudbe in socialnih storitev, nove oblike (so)bivanja za mlade in starejše, delitvena ekonomija, varovanje okolja in narave, rabe OVE, promocija, ohranjanje in revitalizacija kulturne dediščine..</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Spodbujanje razvoja pametnih vasi na območju. - Spodbujanje trajnostnega razvoja, digitalizacije in socialnih inovacij. - Krepitev socialnega kapitala in vključevanja lokalnega prebivalstva v razvojne aktivnosti. 	<p>Ukrep predstavlja temelje oz. podlage za razvoj prvih pametnih vasi na območju, kar bo pomembno prispeval k trajnostnem razvoju podeželja.</p> <p>Pri izvedbi ukrepa bo zelo pomembno, da bo pobuda prišla »od spodaj navzgor« in da bodo prebivalci aktivni nosilci in izvajalci in ne samo »opazovalci«, kra bo prispevalo h krepitvi človeškega in socialnega kapitala na območju ter lokalne identitete.</p>	<p>Občine, krajevne skupnosti, socialna podjetja oz. zadruga, nevladne organizacije.</p>
--	--	--	--	---	--

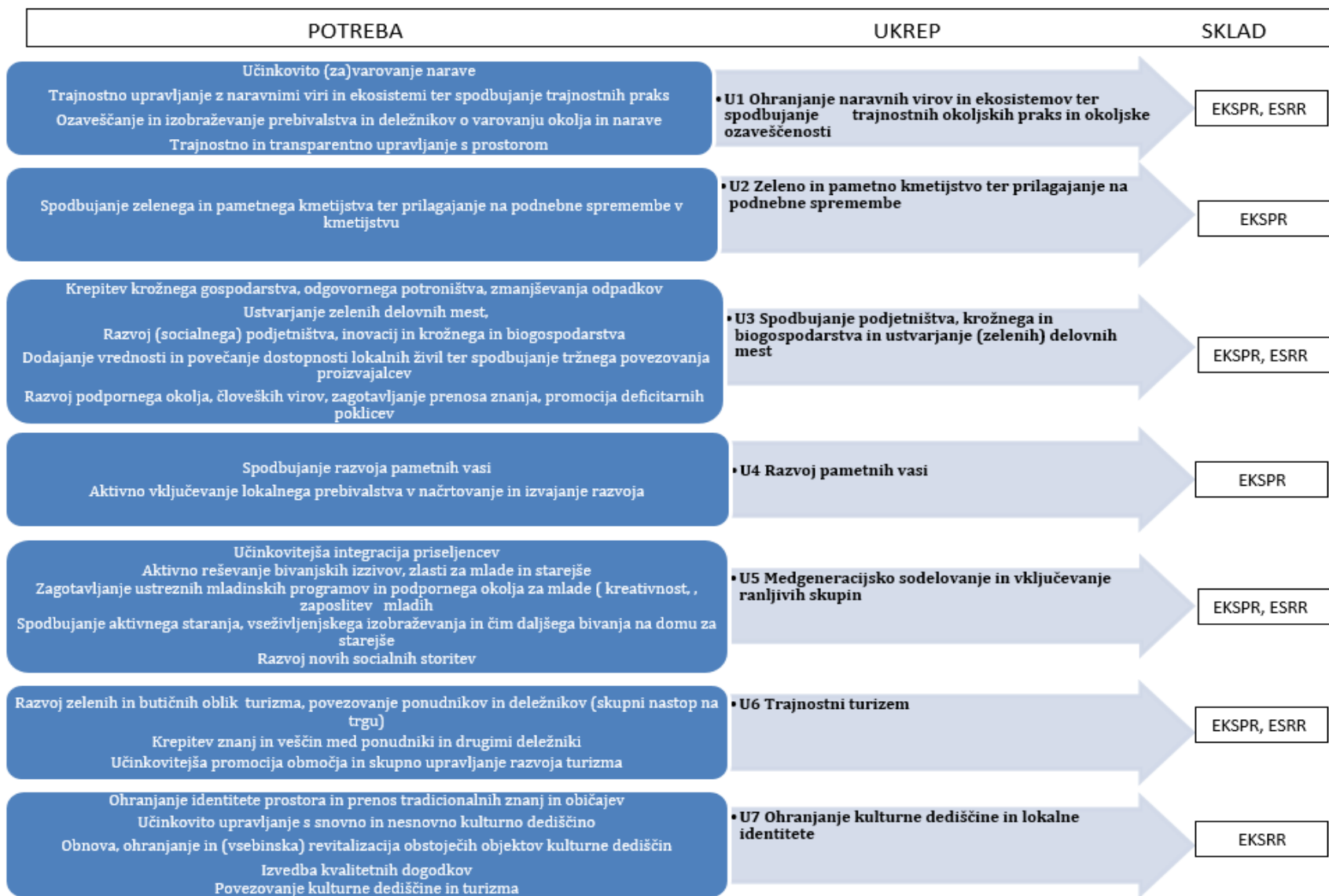
<p>Učinkovitejša integracija priseljencev</p> <p>Aktivno reševanje bivanjskih izzivov, zlasti za mlade in starejše</p> <p>Zagotavljanje ustreznih mladinskih programov in podpornega okolja za mlade (kreativnost, , zaposlitev mladih</p> <p>Spodbujanje aktivnega staranja, vseživljenjskega izobraževanja in čim daljšega bivanja na domu za starejše</p>	<p style="text-align: center;">U5</p> <p style="text-align: center;">Medgeneracijsko sodelovanje in vključevanje ranljivih skupin</p>	<p>Podprte bodo zlasti aktivnosti vseživljenjskega in medgeneracijskega izobraževanja (npr. mladi učijo starejše o uporabi IKT), zagotavljanje ustreznih prostorov in programov za druženje in aktivno prebivanje prostega časa starejših, vključevanja ranljivih skupin v delovne procese oz. na trg dela in krepitev vključevanja priseljencev v okolje. Za mlade je poudarek na mobilnih mladinskih centrih (na ta način se lahko doseže tudi mlade na podeželju), kariernih dejavnosti, spodbujanju kreativnosti in podjetništva, zagotavljanju podpornega okolja za delo, dejavnost/podjetništvo, obrt, izobraževanje ter vključevanju mladih v procese načrtovanja razvoja območja. Z ukrepom želimo tudi prispevati k reševanju stanovanjske problematike (zlasti za mlade in starejše), predvsem s podporo novim</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Krepitev medgeneracijskega sodelovanja - Spodbujanje vseživljenjskega izobraževanja - Boljša integracija priseljencev - Zagotavljanje socialne in delovne integracije za ranljive skupine - Reševanje bivanjskih izzivov, zlasti za mlade in starejše - Spodbujanje aktivnega staranja in čim daljšega bivanja na domu za starejše - Ustvarjanje pogojev 	<p>Ukrep spodbuja krepitev medgeneracijskega sodelovanja, izvajanje programov oz. aktivnosti za mlade in starejše, ter tudi druge ranljive skupine. Pri tem je poudarek tudi na socialnih inovacijah. Ukrep naslavlja ključne potrebe na področju sociale na območju.</p>	<p>Centri za socialno delo, nevladne organizacije, občine, krajevne skupnosti, javni zavodi.</p>
---	---	--	--	---	--

Razvoj novih socialnih inovacij in storitev		oblikam (so)bivanja, (stanovanjska zadruga oz. skupnosti, eko vas ipd.) ter spodbujanje oblik zdravstvene oskrbe in varstva starejših na podeželju (ambulanta na domu, e-zdravje, družabništvo ipd.).			
---	--	---	--	--	--

<p>Razvoj zelenih in butičnih oblik turizma, povezovanje ponudnikov in deležnikov (skupni nastop na trgu)</p> <p>Krepitev znanj in veščin med ponudniki in drugimi deležniki</p> <p>Učinkovitejša promocija območja in skupno upravljanje razvoja turizma</p>	<p style="text-align: center;">U6 Trajnostni turizem</p>	<p>Ukrep podpira razvoj in izvedbo butičnih in avtentičnih (integralnih) produktov, dogodkov in paketov, ki združujejo gastronomijo, dediščino, kulturo, naravo in aktivno preživljanje časa (pohodništvo, (e)-kolesarstvo ind.), povezovanje podeželja z obalnimi turističnimi središči, razvoj inovativnih oblik nastanitev na podeželju oz. kmetijah (npr. glamping), krepitev prepoznavnosti skupne blagovne znamke za celotno območje, vzpostavitev znakov kakovosti za vključene ponudnike, aktivnosti skupnega destinacijskega managementa območja, vzpostavitev skupne spletne platforme oz. aplikacije »vse na enem mestu« (informacije, ponudniki, programi, dogodki ipd.) ter vključevanje javnosti v načrtovanje in razvoj turizma.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Razvoj zelenih in butičnih oblik turizma - Krepitev povezovanja ponudnikov in deležnikov ter skupnega upravljanja razvoja turizma - Učinkovitejši destinacijski management območja - Večja prepoznavnost območja - Zagotavljanje večje koristi turizma za lokalno prebivalstvo ter njihovega aktivnega vključevanja v načrtovanje in razvoj turizma 	<p>Poudarek je na razvoju (inovativnih) butičnih integralnih produktov, povezovanju ponudnikov in deležnikov ter krepitvi prepoznavnosti skupne blagovne znamke za celotno območje. Pri tem ukrep krepí promocijo in skupni destinacijski management območja, povezovanje urbanih obalnih turističnih središč s podeželjem, digitalizacijo, aktivno vključevanje lokalnega prebivalstva v načrtovanje razvoja turizma in upoštevanje nosilne zmogljivosti okolja ter ohranjanje narave, kulturne dediščine in lokalne identitete. Na ta način bo turizem prinašal več pozitivnih učinkov za lokalno prebivalstvo in območje.</p>	<p>Občine, gospodarski subjekti, zadruga oz. socialna podjetja, turistična združenja, kmetije, nevladne organizacije.</p>
---	--	---	---	--	---

<p>Ohranjanje identitete prostora in prenos tradicionalnih znanj in običajev</p> <p>Učinkovito upravljanje s snovno in nesnovno kulturno dediščino</p> <p>Obnova, ohranjanje in (vsebinska) revitalizacija obstoječih objektov kulturne dediščin</p> <p>Izvedba kvalitetnih dogodkov</p> <p>Povezovanje kulturne dediščine in turizma</p>	<p>U7 Ohranjanje kulturne dediščine in lokalne identitete</p>	<p>V okviru ukrepa bodo podprte zlasti obnova, ohranjanje in (vsebinska) revitalizacija kulturne dediščine, vzpostavitev medsektorske (medgeneracijske) skupine, z namenom (skupne) koordinacije aktivnosti oz. projektov upravljanja z dediščino, aktivnosti (izobraževanja, dogodki, delavnice ipd.) povezane z identiteto in dediščino, s poudarkom na prenosu znanj od starejših na mlade, aktivnosti spodbujanja kreativnih industrij in dvojezičnosti (dogodki ind.) ter digitalizacija vsebin (spletna stran na kateri predstavljene različne vsebine in deležniki na področju ohranjana dediščine ipd.).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Učinkovito upravljanje s kulturno dediščino - Ohranjanje identitete prostora, kulturne dediščine, tradicionalnih znanj in običajev 	<p>Ukrep zagotavlja učinkovito ohranjanje in upravljanje s snovno in nesnovno kulturno dediščino, ohranjanje identitete prostora in multikulturalnosti ter revitalizacija in promocija kulturne dediščine ter njeno povezovanje s turizmom. Krepi povezovanje med deležniki na tem področju in (skupno) izvajanje kvalitetnih projektov oz. aktivnosti. Ukrep spodbuja tudi razvoj kulturno-kreativnih industrij, kar je pomembno tudi z vidika zagotavljanja pogojev za privabljanje izobraženih in kreativnih mladih.</p>	<p>Nevladne organizacije, socialna podjetja, občine, krajevne skupnosti, javni zavodi.</p>
---	---	--	---	---	--

Shema: Intervencijska logika oz. povezava potreb s skladi in posameznim ukrepom.

5.2 Opis izvajanja operacij

V programskem obdobju do leta 2027 se izvajajo operacije v skladu z določbo člena 34(1)(b) Uredbe 2021/1060/EU. Prav tako je LAS v skladu z določbo člena 33(3)(b) Uredbe 2021/1060/EU dolžan pripraviti nediskriminatoren in pregleden izbirni postopek in merila, ki preprečujejo navzkrižja interesov ter zagotavljajo, da nobena posamezna interesna skupina ne nadzoruje odločitev o izbiri. Te operacije so izbrane na podlagi javnega poziva LAS in projektov sodelovanja med LAS-i.

Spodbuja se sodelovanje med lokalnimi akterji ter uporaba novih in inovativnih rešitev pri reševanju potreb na območju. Pomembno je, da operacije vsebinsko prispevajo k uresničevanju SLR. V primeru, ko je SLR financirana iz več različnih skladov, se operacija izvaja iz tistega sklada, ki k SLR vsebinsko najboljše prispeva, bodisi EKSRP ali ESRR.

Operacija, ki je upravičena do financiranja v okviru drugih intervencij SN 2023–2027 oziroma je financiranje možno tudi preko drugih finančnih podpor, se lahko podpira preko podpore za izvajanje projektov v okviru intervencije LEADER, če je takšna potreba prepoznana v SLR in izkazuje dodano vrednost za razvoj lokalnega območja, kot so dvig socialnega kapitala, upravljanja ali prispeva k rezultatu projekta (npr. skupni interes, skupina upravičencev, dostop javnosti do rezultatov projekta, inovativne značilnosti projekta na lokalni ravni, integrirani projekti). Več o tovrstnih operacijah z dodano vrednostjo je opredeljenega v poglavju 5.1.

Poleg javnih pozivov je možno projekte izbrati tudi neposredno, brez javnega poziva. V takem primeru lahko LAS sam izbere projekte, če to koristi celotnemu območju LAS ter uresničevanju ciljev SLR. Prav tako se lahko sodelovanje celotnega LAS zahteva za izvedljivost ali uspeh projekta. Postopek odločanja je opisan v nadaljevanju.

a) Izvedba operacij preko javnega poziva

Postopek izbora operacij LAS Zelena Istra bo potekal v treh fazah:

PRVA FAZA: Zbiranje predlogov operacij

LAS objavi javni poziv za izbor operacij, ki bo namenjen izboru le-teh iz vseh tematskih področij – za vsakega od dveh skladov (EKSRP in ESRR). Seznam Ukrepov, ki bodo predmet javnega poziva, bo določen na podlagi finančnega načrta SLR in bo sestavni del javnega poziva, vključno z Merili za izbor operacij.

Prvi javni poziv LAS Zelena Istra za operacije bo objavljen po prejemu odločbe o potrditvi statusa LAS oziroma dodelitvi pravic do porabe sredstev v programskem obdobju 2021–2027, predvidoma v 2024, in bo objavljen vsaj mesec pred izborom operacij. LAS bo javne pozive predvidoma objavljala letno oziroma skladno s sklepi Upravnega odbora, glede na razpoložljiva sredstva in prispele prijave operacij na javne pozive. V skladu s Pogodbo o ustanovitvi LAS Upravni odbor imenuje pet članov in dva nadomestna člana Ocenjevalne komisije (skrajšano: komisija), ki pregleda vsebinsko ustreznost prijav na javni poziv LAS, jih oceni ter preveri zmožljivosti predlagateljev projekta za njihovo izvedbo. Ocenjevalna

komisija pripravi poročilo o pregledu prijav, v katerem določi oceno posameznega projekta in za vsak ocenjeni projekt odloči o višini financiranja. Poročilo je za Upravni odbor zavezujoče. Član ocenjevalne komisije se takoj izloči iz pregledovanja in ocenjevanja prijav na javni razpis in ga nadomesti nadomestni član, kadar je zasebno ali poslovno povezan s prijaviteljem na javni razpis ali njegovim partnerjem v projektu, ali kadar bi iz drugih razlogov nastalo nasprotje interesov.

DRUGA FAZA: Preveritev popolnosti in ustreznosti operacij

- Odpiranje prejetih vlog za operacije bo v roku osmih dni po roku za oddajo vloge, na sedežu vodilnega partnerja LAS. Vloge se odpira in ocenjuje po vrstnem redu prispetja. Odpiranje vlog ni javno.
- Vloge odpira Ocenjevalna komisija, ki jo imenuje Upravni odbor, na predlog vodilnega partnerja. Za odpiranje vlog lahko Ocenjevalna komisija pooblasti tudi vodilnega partnerja. O odpiranju vlog se vodi zapisnik. Pogoj za obravnavo vloge je pravočasno prispela, pravilno označena in administrativno popolna vloga, to je vloga, ki je pravilno in v celoti izpolnjena na predpisanem obrazcu z vsemi predloženimi obveznimi prilogami. Nepravočasno prispеле, nepravilno označene ali administrativno nepopolne vloge, ki jih v navedenem roku prijavitelj ne dopolni, se zavržejo. Ocenjujejo se le pravočasno prispеле, pravilno označene in administrativno popolne vloge.
- Vodilni partner na podlagi zapisnika komisije pisno pozove tiste prijavitelje, katerih vloge niso bile popolne, k njihovi dopolnitvi. Rok za dopolnitev je določen v pozivu. Pozivi za dopolnitev vlog se pošiljajo po elektronski pošti na elektronski naslov, ki je naveden v vlogi (prijavitelj v vlogi izrecno soglaša s prejemom poziva za dopolnitev vloge na elektronski naslov). Prijavitelji dopolnitve pošljejo na način, naveden v pozivu.
- Vloga se formalno dopolnjuje samo enkrat. Ocenjevalna komisija lahko prijavitelja v nadaljevanju postopka pozove k vsebinskim pojasnilom na enak način iz zgornje alineje.
- Po prejetju dopolnitev komisija dopolnjeno vlogo ponovno pregleda, da ugotovi ali je vloga popolna. Nepopolne vloge, ki jih prijavitelj ne dopolni v določenem roku ali ne predloži vseh zahtevanih dopolnitev, se zavržejo s sklepom komisije. Vodilni partner o izdaji sklepa obvesti prijavitelja, preko e-naslava, posredovanega v prijavi.
- Zoper sklep je v roku osmih dni od obvestila o sklepu dovoljena pritožba, o kateri odloča Upravni odbor LAS. Odločitev UO je nato dokončna.
- Delo Ocenjevalne komisije bo potekalo skladno z določili Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v obdobju 2023–2027, in zakonodajo.

TRETJA FAZA: Ocenjevanje in razvrščanje predlogov ter izbor operacij

- Vloge, ki so popolne, obravnava Ocenjevalna komisija. Prijavljene operacije obravnava v skladu s pogoji za upravičenost in specifičnimi merili za izbiro operacij ter izdela poročilo o rezultatih ocenjevanja, obrazložitev ocene in predlog operacij za sofinanciranje. Vsako vlogo po vnaprej določenih merilih za ocenjevanje najprej samostojno oceni vsak član Ocenjevalne komisije. Vsako merilo ima določeno število možnih točk. Nato člani komisije izračunajo povprečje vseh točk za posamezno merilo za ocenjevanje kakovosti predloga operacije. Končno oceno posamezne operacije sestavlja seštevek povprečja točk specifičnih meril za ocenjevanje kakovosti. Celoten postopek glasovanja je zaupen. Člani komisije se s

podpisom posebne izjave zavežejo k molčečnosti, nepristranskosti in varovanju osebnih podatkov.

- Upravni odbor LAS na podlagi poročila Ocenjevalne komisije odloča o izboru operacij za financiranje in sicer vsake operacije posebej. Poročilo Ocenjevalne komisije je za upravni odbor zavezujoče. Pri odločanju Upravnega odbora se morajo člani izogibati dejanskemu ali možnemu nasprotju interesov in morajo storiti vse, da se mu izognejo. Nasprotje interesov predstavljajo okoliščine, v katerih interes člana vpliva ali ustvarja videz, da vpliva, na nepristransko in objektivno opravljanje njegovih nalog. Interes člana LAS pomeni premoženjsko ali nepremoženjsko korist zanj, za njegove družinske člane in za druge fizične ali pravne osebe, s katerimi ima ali je imel on ali njegov družinski član osebne, poslovne ali politične stike. Prav tako mora Upravni odbor zagotavljati, da nobena posamezna interesna skupina ne nadzoruje odločitve o izbiri.

V primeru, da bi pri odločanju o projektih prišlo do tega, da bi imel katerikoli sektor 50 % glasov ali več, se pri glasovanju upošteva pravilo ponderiranja glasov.

- Po sprejemu odločitve o potrditvi operacij, UO pripravi seznam operacij, ki niso bile potrjene in so dosegle minimalni pogoj točk za uvrstitev na seznam za potrjevanje s strani UO (t.i. rezervni seznam). V primeru, da prijavitelj potrjene operacije kadarkoli odstopi od izvajanja operacije ali Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja ne potrdi predloga potrjene operacije oziroma v primeru drugega razloga, ko pride do neuporabe vseh finančnih sredstev posameznega poziva, lahko UO naknadno potrdi operacijo z rezervnega seznama. UO odloča po vrstnem redu operacij, glede na prejeto število točk. UO lahko sprejme odločitev, da se tako nerazporejena finančna sredstva prenese v naslednji javni poziv, če presodi, da je zaradi poteka časa od priprave rezervnega seznama, to smotrnejše.

- Prijavitelji operacij so predvidoma v roku sedmih dni od izdaje sklepa UO o potrditvi operacij seznanjeni z rezultati izbora operacij. Obvestilo prejmejo na e-naslov, posredovan v prijavi. Sklep je formalni zaključek postopka na ravni LAS in ne pomeni dejanske dodelitve javnih sredstev.

- Prijavitelj operacije ima v osmih dneh od poslanega obvestila o odločitvi, glede izbire oziroma neizbire operacije, pravico vložiti pritožbo Upravnemu odboru LAS. V svoji pritožbi mora natančno opredeliti in utemeljiti razloge, zaradi katerih je pritožba vložena. Predmet pritožbe ne morejo biti postavljeni pogoji in merila za ocenjevanje. Vložena pritožba ne zadrži nadaljnjega postopka z ostalimi izbranimi prijavitelji operacij. O pritožbi odloča Upravni odbor LAS v petnajstih dneh od prejema pritožbe. Odločitev Upravnega odbora LAS je dokončna.

- Na podlagi sklepa Upravnega odbora LAS o potrditvi izbranih operacij, Vodilni partner LAS v roku petnajstih dni od potrditve predlogov operacij predloži predloge v potrditev Agenciji RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (če gre za operacijo, ki bi se sofinancirala iz EKSRP) ali Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj (če gre za operacijo, ki bi se sofinancirala iz ESRR), ki o odločitvi obvestita LAS.

- Če je upravičencu odobrena operacija za sofinanciranje iz EKSRP, Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja o odobritvi ali zavrnitvi odloči z odločbo o odobritvi operacije. V odločbi o odobritvi operacije se določi tudi višina sredstev in stopnja sofinanciranja, rok za vložitev zahtevka za izplačilo, pogoji za upravičenost ter višina sredstev, ki se izvajajo v skladu s pravili sheme državnih pomoči.

- Če je upravičencu odobrena operacija za sofinanciranje iz ESRR, sklene upravičenec pogodbo o sofinanciranju z Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj.

b) Izvedba skupne operacije LAS brez javnega poziva

LAS lahko v sodelovanju s partnerji pripravi in izvaja operacije, ki imajo širšo korist za lokalno območje – se izvajajo na območju celotne LAS in so namenjene prebivalcem celotnega območja LAS.

LAS lahko pripravi in izvaja operacijo za ukrep, predviden v SLR, za katerega v predhodnih pozivih ni bilo ali ni bilo dovolj prijavljenih operacij in tako prispeva k enakomernemu izvajanju SLR in doseganju vseh zastavljenih ciljev.

Operacije, katerih prijavitelj je LAS, se sofinancirajo brez izvedbe javnega poziva, vendar morajo slediti ciljem in kazalnikom SLR ter predstavljajo vsebinsko nadgradnjo ostalih operacij, izbranih na podlagi javnih pozivov. Če predlog operacije vključuje naložbo, LAS v predlogu operacije navede pravno osebo javnega prava, ki postane lastnik naložbe.

V primeru, da je nosilec operacije LAS, se bo operacijo ocenjevalo po enakih merilih in postopkih kot ostale vloge. Pripravo operacije (predlog vsebine, sestava partnerstva in predlog finančnega okvirja z viri financiranja) potrdi Upravni odbor LAS, pripravi pa jo vodilni partner. Ta nato predlog operacije posreduje Upravnemu odboru v odločanje ali jo izbere za sofinanciranje. Če Upravni odbor predlog operacije izbere za sofinanciranje, jo vodilni partner pošlje v potrditev organu, pristojnemu za končno odobritev operacije.

c) Izvedba projektov sodelovanja

LAS lahko v sodelovanju s partnerji pripravi in izvaja projekte sodelovanja z LAS znotraj Republike Slovenija (medregionalno sodelovanje), s tujimi LAS ali partnerji, iz držav članic ali z območij tretjih držav (transnacionalno sodelovanje). Tovrstne operacije imajo širšo korist za lokalno območje in so namenjene prebivalcem celotnega območja LAS.

Projekti sodelovanja, katerih prijavitelj je LAS, se sofinancirajo brez izvedbe javnega poziva, vendar morajo slediti ciljem in kazalnikom SLR ter predstavljajo vsebinsko nadgradnjo ostalih operacij, izbranih na podlagi javnih pozivov. Če predlog operacije vključuje naložbo, v predlogu operacije navede LAS pravno osebo javnega prava, ki postane lastnik naložbe.

LAS načrtuje pripravo projekta sodelovanja, in sicer iz sklada EKSRP.

Za izvedbo projekta sodelovanja iz sklada EKSRP je predvideno sodelovanje z LAS ali partnerji iz Slovenije in tujine, in sicer iz vsebine, ki bo sledila ciljem in kazalnikom SLR ter predstavljala vsebinsko nadgradnjo ostalih operacij, izbranih na podlagi javnih pozivov. Natančen predlog vsebine, sestavo partnerstva in predlog finančnega okvirja z viri financiranja projekta sodelovanja iz sklada EKSRP, bo na predlog vodilnega partnerja potrdil Upravni odbor LAS. Upravni odbor LAS o tem izboru obvesti tudi skupščino. Če Upravni odbor predlog operacije izbere za sofinanciranje, jo vodilni partner pošlje v potrditev organu, pristojnemu za končno odobritev operacije. O poteku izbora projektov sodelovanja mora biti zagotovljena revizijska sled.

Merila za izbor operacij temeljijo na naslednjih načelih:

- doseganju cilja in namena intervencije LEADER in/ali ukrepa CLLD,

- doseganju ciljev SLR,
- okoljski trajnosti,
- socialni vzdržnosti,
- enakopravni vključenosti različnih partnerjev,
- inovativnosti,
- vplivu oziroma dodani vrednosti na območju LAS ter
- družbeni spremembi in k dvigu družbene ozaveščenosti (za sklad ESRR).

Merila za izbor operacij se podrobneje opredelijo v internih dokumentih LAS, ki jih potrjuje Upravni odbor LAS Zelena Istra.

6. OPIS POSTOPKA VKLJUČITVE SKUPNOSTI V PRIPRAVO SLR

Pripravljalne aktivnosti za vključevanje skupnosti v pripravo Strategije lokalnega razvoja (SLR) LAS so se začele januarja 2023, takoj po objavi Uredbe o delovanju lokalnih akcijskih skupin in potrditvi strategij lokalnega razvoja za programsko obdobje do leta 2027 ter Javnega poziva za oblikovanje lokalnih akcijskih skupin in pripravo strategij lokalnega razvoja do leta 2027. Uredba in Javni poziv sta bila objavljena s strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Takoj po objavi Uredbe in Javnega poziva je bil na spletnih straneh LAS Istre objavljen Javni poziv za vzpostavitev lokalnega partnerstva in članstva LAS, v programskem obdobju 2021–2027, s povabilom k vključevanju.

Obvestilo je bilo posredovano tudi lokalnim medijem, za širšo informiranost javnosti, pa tudi preko socialnih omrežij. Prav tako so bili obveščeni vsi obstoječi člani LAS Istre. Posebej smo k vključevanju še dodatno povabili vse štiri občine, Krajevne skupnosti, stanovske organizacije, gospodarsko in obrtno zbornico, Italijansko samoupravno skupnost, Univerzo na Primorskem, različne javne in večje nevladne organizacije. Nadaljnji koraki pri vzpostavitvi LAS so bili nato zbiranje izjav o nameri k vključitvi, objava osnutka Pogodbe o vzpostavitvi LAS in sklic ustanovne skupščine LAS, kjer smo 22. 02. 2023 izvolili organe LAS in podpisali Pogodbo o ustanovitvi LAS Zelena Istra.

Nato smo pričeli z animacijo skupnosti za pripravo Strategije lokalnega razvoja (SLR), ki je podlaga za delovanje LAS in izvajanje projektov v obdobju do leta 2027. V pripravo strategije smo želeli vključiti čim več lokalnih prebivalcev in deležnikov. Zato smo poleg obstoječih medijskih in kanalov socialnih omrežij, še posebej nagovarjali specifične ciljne skupine, ki smo jih nato kontaktirali glede na tematiko posameznih tematskih delavnic. Tako smo na primer za tematiko socialnih inovacij ranljivih skupin posebej vabili predstojnike za družbene dejavnosti občine, Centra za socialno delo, Zavoda za zaposlovanje, Mladinskega centra, Ljudske univerze, NVO na področju mladih/starostnikov. Za tematiko turizma in kulturne dediščine smo posebej vabili predstavnike turističnih organizacij, zadolžene na občinah, ki se ukvarjajo s tem področjem, Zavod za ohranjanje kulturne dediščine in NVO na področju turizma in kulturne dediščine. Za tematiko trajnostnega kmetijstva in varovanje okolja smo posebej vabili predstavnike mladih kmetov, vinarjev, oljkarjev, Zadruga Agraria, Medobčinske uprave Istra, Komunalnih podjetij in NVO na področju trajnostnega kmetijstva in varovanja okolja.

V mesecu marcu in aprilu smo izvedli pet delavnic, ki so bile javne in odprte za vse zainteresirane. Prvo delavnico smo izvedli 21. 3. 2023 na temo predstavitve namena LAS/CLLD, primerov izvedenih projektov v prejšnjem obdobju, poteka priprave SLR ter analize območja LAS. Naslednje tri delavnice so bile tematske, in sicer prva 27. 3. 2023 v Ankaranu, na temo Socialne inovacije, ranljive skupine (mladi, starostniki ...), druga 29. 3. 2023 v Padni, na temo Turizem, kulturna dediščina, in tretja 31. 3. 2023 v Izoli, na temo Trajnostnega kmetijstva in varovanja okolja. Na vsaki delavnici smo skupinsko po sektorjih analizirali stanje in ugotavljali ključne potrebe in potenciale ter predlagali ukrepe/projekte za vsako področje.

6. aprila 2023 je v Kopru sledila izvedba zaključne delavnice, in sicer predstavitev rezultatov skupnega sodelovanja pri soustvarjanju razvoja območja "LAS Zelena Istra", kjer smo predstavili in potrdili rezultate ter predlagane ukrepe. Opredelili smo tudi prioritete ukrepe po sektorjih.

Vseh pet delavnic je bilo enakomerno razporejenih po vseh štirih občinah LAS, tako v urbanih kot ruralnih predelih. Udeležilo se jih je 137 udeležencev iz javnega sektorja, gospodarstva in nevladnega sektorja.

Istočasno s procesom delavnic in priprave na SLR smo objavili tudi vabilo za predložitev projektnih predlogov, ki so služili identifikaciji potencialnih projektov, ciljev, problematik in vsebin za pripravo SLR LAS. Predlogi za vsebine SLR, ki so bili evidentirani, so bili upoštevani pri pripravi dokumenta, ob upoštevanju okvirjev CLLD in ustreznih skladov. Istočasno s procesom priprave na SLR, ko je bila javnost vključena v pripravo SLR, so se izvajala tudi individualna svetovanja za spodbujanje participacije.

Delavnic so se udeležili različni deležniki lokalnega razvoja. Struktura udeležencev je bila reprezentativna glede na spol, starostne skupine ter sektorje. Pri tem so sodelovali tudi predstavniki ranljivih skupin (npr. starostniki), mladi, ženske, nevladne organizacije in predstavniki samoupravnih italijanskih skupnosti, kot predstavniki italijanske narodne skupnosti. Tematske razprave po področjih socialnih inovacij, ranljivih skupin, turizma, kulturne dediščine, kmetijstva in varovanja okolja ter izzivi za skupne projekte so bile konstruktivne in so prispevale številne ideje za razvoj in pripravo vsebinsko učinkovitih projektov za sofinanciranje iz naslova CLLD. Udeležba je potrdila, da so lokalno prebivalstvo in deležniki zainteresirani za svoj prihodnji razvoj, ki spodbuja razvoj endogenih potencialov območja, da se želijo aktivno vključevati in po svojih razpoložljivih možnostih in sposobnostih tvorno prispevati z idejami, predlogi in mnenji k pripravi in kasnejšemu izvajanju SLR. Tematska področja, s katerimi so se deležniki seznanili na delavnicah, so skladna z zahtevami Smernic za pripravo SLR.

V mesecu juniju smo izvedli javno obravnavo SLR LAS Zelene Istre za programsko obdobje do leta 2027. In sicer smo 16. 6. 2023 preko elektronske pošte člane pozvali naj oddajo pripombe na osnutek SLR LAS. Prav tako je bilo obvestilo objavljeno na spletni strani LAS in na FB profilu LAS Istre. Rok za oddajo pripomb je bil 23. 6. 2023. Možnost oddaje pripomb je bila mogoča tudi na javni predstavitvi osnutka Strategije, ki je potekala 22. 6. 2023 in na kateri so se vsi zainteresirani seznanili z vsebino, izvedli razpravo in podali pripombe. Nato je UO LAS 28. 6. 2023, še z zadnjimi pripombami potrdil osnutek SLR in ga poslal v potrditev skupščini LAS, ki ga je nato potrdila na svoji prvi redni seji 6. 7. 2023. SLR je bil nato poslan v pregled in potrditev Medresorski delovni skupini CLLD na MKGP.

V maju in juniju oziroma do roka oddaje predloga SLR na MKGP je potekalo tudi intenzivno delo izvajanja individualnih svetovanj vsem zainteresiranim za vključitev v pripravo SLR. Svetovanja so potekala na sedežu LAS in tudi na terenu, kjer se je, vsem zainteresiranim za vključevanje, predstavljalo možnosti za črpanje sredstev iz skladov EKSRP in ESRR oziroma zbiralo predloge za oblikovanje SLR.

7. OPIS SISTEMA UPRAVLJANJA LAS, VKLJUČNO Z UPRAVLJANJEM, SPREMLJANJEM IN VREDNOTENJEM, KI DOKAZUJEJO ZMOGLJIVOST LAS ZA IZVAJANJE SLR

7.1 Opis postopka določitve vodilnega partnerja LAS in navedba kadrovske zmožnosti, virov financiranja, izkušenj in znanj

Dne 22. februarja 2023 so zainteresirani deležniki območja štirih občin (Ankaran, Izola, Koper in Piran) sklenili Pogodbo o ustanovitvi Lokalne akcijske skupine za to območje. V skladu s pogodbo je bilo določeno, da bo vodilnega partnerja izbrala Skupščina, izmed članov LAS, upoštevajoč potrebne pogoje za vodenje LAS.

Skupščina, ki je bila oblikovana istega dne, je na podlagi sprejete Pogodbe o ustanovitvi LAS izvolila člane organov (upravni odbor, predsednika, podpredsednika in nadzorni odbor) ter nato izbrala vodilnega partnerja. Pri izbiri so upoštevali kadrovske, finančne in upravne sposobnosti ter izkušnje pri vodenju javno-zasebnega partnerstva in zagotavljanju operativnega delovanja LAS.

Predsednik LAS je pozval Skupščino, naj predlaga in izbere vodilnega partnerja (VP). Člani skupščine so predlagali in soglasno potrdili Središče Rotunda, Koper, so. p., ki je že uspešno opravljalo funkcijo upravljavca LAS v prejšnjem programskem obdobju (2014–2020). Organizacija ima ustrezne izkušnje, znanje, kadrovske kapacitete in finančne vire. VP je tudi podal Izjavo o sposobnosti upravljanja s finančnimi sredstvi, kjer je pod kazensko in materialno odgovornostjo izjavil, da ima Središče Rotunda, Koper, so. p. veljavno registracijo za opravljanje dejavnosti; da ni v postopku prisilne poravnave, stečaja ali likvidacijskem postopku; da ima poravnane davke, prispevke in druge obvezne dajatve, da je finančno in poslovno sposobno in da razpolaga z zadostnimi tehničnimi zmožnostmi.

Dne 23. februarja 2023 sta LAS in Središče Rotunda, Koper, so. p., sklenila Pogodbo o nalogah vodilnega partnerja pri lokalno zasebnem partnerstvu LAS. Ta pogodba podrobno opredeljuje naloge VP, ki izhajajo tudi iz Poglavlja 7.3 SLR in ustanovnega akta LAS. Finančni del pogodbe opredeljuje podporo za tekoče stroške in stroške animacije, kot je določeno v prilogi SLR. Prav tako je bil sklenjen aneks k pogodbi kot priloga k razjasnitvam prve faze pripravljalne podpore, ki natančno določa finančno ovrednotenje za tekoče stroške in stroške animacije, kot je navedeno v prilogi SLR.

Za zagotovitev preglednosti postopka izbora VP so na voljo naslednja dokazila: potrjena Pogodba o ustanovitvi lokalno zasebnega partnerstva LAS, z dne 22. 2. 2023, zapisnik ustanovne skupščine, sklep št. 6 Skupščine, z dne 22. 2. 2023, o izboru vodilnega partnerja

LAS ter seznam prisotnih na ustanovni skupščini oziroma seznam podpisnikov ustanovne pogodbe z dne 22. 2. 2023.

Središče Rotunda, Koper, so. p., je nevladna organizacija, ustanovljena julija 2002. Deluje kot zasebni zavod s statusom prostovoljske organizacije, socialnega podjetja in ima tudi status organizacije v javnem interesu za področje mladine. Njihove dejavnosti so namenjene mladim ter širši javnosti in vključujejo izobraževanje, informiranje in svetovanje.

Središče Rotunda deluje na več področjih. Poleg VP LAS Istre nudi podporne podjetniške storitve, vključno z računovodstvom, pravnim, finančnim in projektnim svetovanjem. Prav tako se zavzema za razvoj socialnega podjetništva in spodbuja programe, ki upoštevajo naravne, kulturne in človeške vire regije. Poleg tega je aktivno vključeno v delo z mladino, pri čemer raziskuje in oblikuje kreativne predloge za izboljšanje njihovega položaja v družbi. Središče Rotunda si prizadeva za osebno rast in družbeno odgovornost ter se zavzema za konsenzualne rešitve na pomembnih razvojnih vprašanjih v regiji.

Središče Rotunda ima na svojem poslovnem naslovu tehnično in prostorsko ustrezno infrastrukturo, ki vključuje opremljene poslovne prostore (pisarne), učilnico, dvorano ter atrij, s kapaciteto do 150 ljudi. Nahaja se v centru Kopra, z dobro prometno povezavo, možnostjo parkiranja in dostopom, primernim za invalide. Središče Rotunda ima tudi vso potrebno tehnično opremo ter ustrezno IKT tehnologijo. Trenutno zaposluje 6 ljudi in razpolaga z ustreznimi finančnimi sredstvi iz rezerv in z dostopom do odprtega revolving bančnega financiranja.

V preteklih petih letih je Središče Rotunda sodelovalo v več projektih, financiranih iz evropskih skladov, kot so programi čezmejnega sodelovanja, Evropskega socialnega sklada in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Poleg tega so poleg LAS Istre koordinirali nekaj pomembnih regionalnih pobud, kot so Mreža nevladnih organizacij Obalno kraške regije, Pokrajinski odbor Slovenskega foruma socialnega podjetništva, Mreža za mlade Mestne občine Koper.

LAS bo cilje SLR uresničeval preko črpanja sredstev iz dveh skladov. Na podlagi tega bo VP za opravljanje nalog vodenja LAS zagotavljal izvajanje 2 PDM (polnovredna delovna moč) oziroma kapacitete; to je kader z izkušnjami in znanjem vodenja projektov, organizacije dogodkov in animacijskih aktivnosti, administrativnega vodenja ter kader s poznavanjem sektorja. Dve vodji projektov bosta skrbeli za pripravo javnih pozivov, animacijo na terenu ter druge zahtevne naloge vezane na CLLD in LAS (za oba EU Sklada). Kadrovsko izvajanje vodenja in animacije LAS bo izvedeno skladno z zahtevami ter priporočili pristojnega organa.

Zaposleni na Središču Rotunda Koper, ki bodo opravljali aktivnosti na LAS, imajo primerno izobrazbo in izkušnje z vodenjem, nadzorovanjem in izvajanjem mednarodnih projektov in projektov LAS ter bodo za potrebe izvajanja javnih postopkov pri svojem upravnem poslovanju smiselno uporabljali Zakon o splošnem upravnem postopku. Prav tako bodo zaposleni pri VP izvajali pripravo vsebin in gradiv javnih razpisov. Zaposleni imajo primerna ekonomska in administrativna znanja in izkušnje, sposobnosti izvajanja terenske animacije, izkušnje z vodenjem javno-zasebnega partnerstva, pripravo razvojnih dokumentov, ter ostala zahtevana znanja in usposobljenost. Izmed zaposlenih bo VP imenoval vodjo LAS. VP bo pri svojem delovanju zagotavljal preglednost delovanja, sledljivost, nadzor nad porabo sredstev,

transparentnost postopkov in preprečevanje nasprotja interesov. Naloge vodenja računovodstva LAS bo izvajala zaposlena računovodkinja pri Središču Rotunda, ki ima večletne delovne izkušnje z računovodskega področja.

Vhod v Središče Rotunda je označen s tablo LAS. Prav tako imajo prostori vso potrebno tehnično opremo za izvajanje sej LAS in ustrezno IKT tehnologijo za izvajanje vodenja. VP upravlja socialna omrežja in spletno stran LAS (www.las-zelenaistra.si), na kateri je razvidno povabilo k sodelovanju zainteresirane javnosti. Domena in strežnik sta zakupljena pri izbranem ponudniku storitev, prav tako vzdrževanje spletne strani. Za upravljanje socialnih omrežij skrbi VP.

LAS bo sredstva za operacije pridobival iz: Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, Evropskega sklada za regionalni razvoj, članarin, sredstev občin ter iz drugih virov, skladno z zakonom. Pridobljena sredstva bo Središče Rotunda, kot vodilni partner LAS, vodil na transakcijskem računu, ki je odprt pri banki Banka Intesa Sanpaolo d.d. za potrebe LAS. Prav tako je VP za LAS vzpostavil ločeni računovodski sistem oziroma ustrezne računovodske kode za vse transakcije, opravljene v okviru transakcijskega računa. Sredstva LAS so oziroma bodo porabljena namensko, skladno s potrjenim letnim planom dela in pripadajočim finančnim planom. Odgovornost za namensko porabo sredstev nosijo izvajalci projektov, za delovanje LAS pa organi LAS oziroma vodilni partner.

Naloge vodilnega partnerja LAS izhajajo iz Pogodbe o ustanovitvi LAS in Pogodbe med vodilnim partnerjem in LAS. Le-te so:

- organizira delovanje LAS in v skladu s predpisi hrani dokumentacijo LAS,
- zagotavlja LAS aktivno pisarno,
- nudi organom LAS logistično, administrativno in tehnično podporo, ki jo ti potrebujejo za svoje delovanje,
- izvaja pregled administrativne popolnosti projektov, ki prispejo na javne pozive oziroma razpise LAS,
- informira člane LAS o svojem delu,
- sodeluje pri pripravi Strategije lokalnega razvoja in jo promovira,
- izvaja informiranje, animacijo in motivacijo prebivalcev ter drugih subjektov in jih spodbuja k sodelovanju na javnih pozivih LAS,
- skrbi za krepitev lokalnih akterjev za razvoj in izvajanje operacij, vključno z izvajanjem strokovnega svetovanja in nudenja druge podpore pri pripravi, upravljanju in vodenju projektov,
- skrbi za tekoče izvajanje postopkov izbora projektov, kar zajema tudi preverjanje upravičenosti stroškov, skladnosti s Strategijo lokalnega razvoja in operativnimi programi,
- predloži izbrane projekte v potrditev ustreznemu skladu,
- informira izvajalce projektov o njihovih pravicah in obveznostih,
- upošteva splošne akte LAS pripravi javni poziv LAS in ga objavi na spletni strani LAS,
- posreduje vloge in zahteve za izplačila, pri čemer pred tem preveri, da so upoštevana vsa pravila glede označevanja,
- zagotavlja vse potrebne informacije, potrebne za omogočanje spremljanja in vrednotenja Strategije lokalnega razvoja,
- opravlja nadzor nad izvedbo projektov in financiranjem,
- nadzoruje izvajanje Strategije lokalnega razvoja,

- pripravi letno poročilo o delu in finančno poročilo LAS in ju da v sprejem upravnemu odboru,
- zagotavlja ločen transakcijski račun za vse transakcije LAS programskega obdobja po tej pogodbi in ga upravlja,
- zagotavlja sprejem pošte za LAS in zagotavlja varen elektronski predal za prejem elektronske pošte za LAS in kvalificirano elektronsko potrdilo za oddajo vlog in zahtevkov,
- zagotavlja in upravlja spletno stran LAS, na kateri se objavljajo tudi javni pozivi LAS,
- zagotavlja ločen računovodski sistem ali ustrezne računovodske kode za vse transakcije, opravljene v okviru transakcijskega računa za LAS,
- zagotavlja preglednost svojega delovanja za LAS ter sledljivost in nadzor nad zakonito porabo javnih sredstev,
- zagotavlja javnost delovanja LAS in za LAS izvaja dejavnosti stikov z javnostjo,
- opravlja druge naloge, določene v tej pogodbi, drugih splošnih aktih LAS ali v predpisih in naloge, ki se še dodatno določijo v pogodbi med LAS ter vodilnim partnerjem.

Vodilni partner LAS in njeni organi zasledujejo cilje SLR s tem, da opravljajo predvsem naslednje naloge:

- Krepitev zmogljivosti lokalnih akterjev za razvoj in izvajanje operacij.
- Priprava nediskriminatornega in preglednega izbirnega postopka ter meril, ki preprečujejo navzkrižja interesov ter zagotavljajo, da nobena posamezna interesna skupina ne nadzoruje odločitev o izbiri.
- Priprava in objava razpisov za zbiranje predlogov.
- Izbor operacij in določitev zneska podpore ter predložitve predlogov telesu, odgovornemu za končno preverjanje upravičenosti pred odobritvijo.
- Spremljanje napredka pri doseganju ciljev strategije.
- Vrednotenje izvajanja strategije.

Te naloge bodo naknadno podobneje določene v izvedbeni Uredbi o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2021-2027.

7.2 Opis sistema spremljanja in vrednotenja SLR

Spremljanje in vrednotenje SLR je ena od glavnih nalog LAS v programskem obdobju 2021–2027 v skladu z Uredbo o delovanju lokalnih akcijskih skupin in potrditvi strategij lokalnega razvoja za programsko obdobje do leta 2027 (Uradni list RS, št. 161/2022, 61/2023) in Uredbe 2021/1060/EU (člena 33 2(e) in (f)) Ta proces, znan tudi kot evalvacija, se bo izvajal na ravni posameznih skladov in celotne strategije, v obliki neprekinjenega letnega procesa ter vmesnega in vrednotenja po zaključku obdobja. Spremljanje in vrednotenje nam omogočata ocenjevanje učinkov načel CLLD in njihovo uveljavljanje na območju LAS, skladno z zastavljenimi cilji in mejniki v SLR. V okviru vrednotenja se bo za sklad EKSRP ocenjevalo tudi dodano vrednost LEADER/CLLD v okviru SLR.

Poleg spremljanja izvajanja SLR, se bo spremljalo tudi operacije, ki bodo prejele finančno podporo iz javnih pozivov LAS, ter delo in aktivnosti VP. Ta pristop omogoča pridobivanje povratnih informacij o ustreznosti SLR, morebitni potrebi po prilagoditvah, spremembah javnih pozivov ali alternativnih pristopih. VP LAS, je odgovoren za spremljanje in vrednotenje SLR ter zagotavljanje potrebnih informacij za ta proces.

Po potrditvi SLR bo LAS pripravil podrobnejši načrt vrednotenja, ki bo vključeval: teme in aktivnosti vrednotenja, sistem za zbiranje podatkov, načrtovani časovni okvir vrednotenja, uporabljene vire podatkov, načine obveščanja javnosti o rezultatih vrednotenja in mehanizme za spremljanje uporabe rezultatov vrednotenja.

Za zagotavljanje kakovostnega vrednotenja in spremljanja SLR je ključno pridobivanje potrebnih podatkov, vzpostavitev terminskega načrta spremljanja in vrednotenja ter sledenje ciljem, kazalnikom in mejnikom, ki so določeni v SLR. S pomočjo spremljanja se lahko pravočasno prepoznajo morebitne težave pri izvajanju SLR in ukrepa se lahko takoj. S tem se zagotavlja uspešno vodenje in upravljanje LAS ter bolj učinkovita poraba EU sredstev, kar prinaša boljše rezultate.

Aktivnosti spremljanja kakovosti in vrednotenja vključujejo spremljanje kazalnikov SLR. Med posebnimi temami vrednotenja je potrebno izpostaviti povezovanje akterjev, vključenost ciljnih skupin ter doseg učinkov na terenu. Spremljanje bo potekalo za oba sklada, EKSRP in ESRR, saj je LAS upravičen do sredstev iz obeh skladov. Na podlagi zbranih podatkov bodo pripravljena letna poročila.

VP je odgovoren za zbiranje in shranjevanje vseh podatkov, povezanih s postopki spremljanja in vrednotenja SLR. Poleg tega zbira podatke o projektih in delovanju partnerstev iz poročil o izvajanju projektov, za kar je odgovoren nosilec posameznega projekta. Za pridobivanje podatkov se uporabljajo različni viri, vključno s poročili o izvajanju projektov (vmesnimi in zaključnimi), terenskim spremljanjem projektov, vprašalniki v elektronski obliki, intervjuji, sestanki o doseganju rezultatov med nosilci in partnerji v projektih ter naključno pridobljene informacije. Nekatere podatke se pridobi tudi iz javno dostopnih baz podatkov, kot so AJPES, SURS, Kmetijsko gozdarski zavod Slovenije, Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj, Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja, upravne enote in druge ustrezne institucije.

VP izvaja letna spremljanja izvajanja SLR in pripravi letna poročila, ki jih sprejme upravni odbor. Prav tako pripravi letna poročila za organ upravljanja, ki jih je treba oddati do 31. marca za preteklo koledarsko leto. Poleg rednih letnih poročil se izvajajo tudi podrobna poročanja v letih 2024, 2025 in 2029. Terminski načrt spremljanja vključuje sprotne spremljanje izvajanja SLR, letno spremljanje, razširjena letna poročila, spremljanje in vrednotenje ob podrobnih poročanjih ter ob zaključku programskega obdobja. Leta 2029 bo vsak organ upravljanja preveril uspešnost izvajanja SLR na podlagi določenih mejnikov, kot so število zaključenih projektov v primerjavi z odobrenimi projekti, delež dodeljenih sredstev v primerjavi z določenim finančnim okvirjem ter delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi. Ob zaključku programskega obdobja se pripravi celovito poročilo o izvajanju SLR, ki služi kot usmeritev za upravljanje LAS v naslednjem programskem obdobju.

VP samostojno izvaja spremljanje in vrednotenje SLR, lahko pa se po potrebi poslužuje pomoči zunanjega strokovnjaka. Pri izvajanju teh aktivnosti je nujno upoštevati načelo nepristranskosti. Vodilnemu partnerju so na voljo vsi relevantni podatki, pridobljeni med izvajanjem projektov, vključno s finančnimi poročili ter podatki javnih institucij, izvajalcev in nosilcev projektov. Ti podatki mu služijo kot vir informacij pri spremljanju in vrednotenju SLR.

Obveščanje javnosti je ključnega pomena za zagotavljanje transparentnosti, učinkovite porabe javnih sredstev ter uspešnosti izvajanja SLR. Za ta namen se bodo uporabili različni kanali obveščanja, med katerimi so:

- a. Spletna stran LAS: Redno bodo objavljene vse aktivnosti in informacije o dogajanju v LAS, vključno z rezultati vrednotenj. Javnost bo lahko dostopala do pomembnih informacij prek spletnega mesta LAS.
- b. Družbena omrežja in drugi mediji: objave o rezultatih vrednotenj se bodo delile prek družbenih omrežij in drugih medijskih platform, kar bo omogočilo širšemu občinstvu, da se seznanijo s pomembnimi dosežki in učinki SLR.
- c. Letna in končna poročila: za člane LAS bodo pripravljena letna in končna poročila, ki bodo podrobno opisovala uresničevanje strategije. Ta poročila bodo vsebovala tudi informacije o doseženih rezultatih vrednotenja.
- d. Promocijska gradiva: pripravljena bodo promocijska gradiva, ki bodo predstavljala dosežene rezultate in učinke izvajanja SLR. Ta gradiva bodo namenjena širjenju ozaveščenosti o pomembnosti in uspešnosti SLR.
- e. Javni dogodki: v okviru svojih zmožnosti in potreb bodo organizirani javni dogodki, na katerih bodo predstavljeni rezultati in učinki izvajanja SLR na območju LAS. Ti dogodki bodo omogočili direkten stik z javnostjo ter izmenjavo informacij in mnenj.

Z uporabo teh kanalov obveščanja bo javnost redno obveščena o napredku, dosežkih in učinkih SLR, kar bo prispevalo k transparentnosti in učinkovitem delovanju LAS.

Za uspešno delovanje LAS in pravilno izvajanje SLR je ključnega pomena VP LAS, ki vodi in usklajuje spremljanje ter vrednotenje izvajanja SLR. VP ima odgovornost izvajati te naloge in v ta namen porablja sredstva iz postavke za tekoče stroške.

VP LAS je odgovoren za zagotavljanje vseh potrebnih informacij, ki so potrebne za spremljanje in vrednotenje SLR. Zbiranje in analiziranje podatkov ter priprava poročil o izvedenih vrednotenjih je v njegovi pristojnosti.

Poročila o izvedenih vrednotenjih se obravnavajo na Upravnem odboru LAS. Ta odbor ima pristojnost sprejeti ali dopolniti predloge ukrepov za izboljšanje stanja na področju vrednotenja SLR. Predlog ukrepov se nato obravnava in potrjuje na Skupščini LAS, ki je najvišji organ LAS.

Rezultati vrednotenja se aktivno uporabljajo pri nadaljnjem izvajanju SLR, pri pripravi prihodnjih javnih pozivov, pri splošnem delovanju LAS ter pri delu VP LAS. To omogoča, da se SLR kontinuirano izboljšuje in prilagaja glede na dosežene rezultate ter potrebe območja LAS. Za ESRR bo potrebno upoštevati navodila in predpise OU ESRR.

Za sklad EKSRP se bo vsebine spremljanja potrebne za sklad EKSRP dopolnjevalo v dodatnih navodilih za sklad EKSRP. Sistem spremljanja EKSRP bo temeljil na Izvedbeni uredbi Komisije

(EU)2022/1475 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta glede vrednotenja strateških načrtov SKP ter zagotavljanja informacij za namene spremljanja in vrednotenja.

7.3 Opis nalog, odgovornosti in postopkov sprejemanja odločitev organov LAS

Člani LAS so lahko polnoletne fizične osebe s stalnim bivališčem na območju LAS, pravne osebe s sedežem, registrirano izpostavo, podružnico, organizacijsko ali poslovno enoto na območju LAS, pravne osebe javnega prava, ki delujejo na območju LAS, ter nevladne organizacije v javnem interesu, ki delujejo na območju LAS.

Člani LAS so podpisniki pogodbe o ustanovitvi in osebe, ki naknadno pristopijo k tej pogodbi ter s tem postanejo družbeniki LAS. Pogodba določa njihove pravice in dolžnosti ter omogoča njihovo aktivno sodelovanje pri uresničevanju ciljev LAS. Člani LAS imajo skupno odgovornost za delovanje in razvoj LAS ter se zavezujejo k spoštovanju določb in ciljev, ki so opredeljeni v pogodbi.

Kot člani imajo pravico voliti in biti voljeni v organe LAS, sodelovati na sejah Skupščine ter aktivno prispevati k delu LAS z izražanjem mnenj, glasovanjem in predlaganjem zadev za obravnavo. Prav tako imajo pravico do odgovora na vprašanja in pobude, ki se nanašajo na delo in poslovanje LAS, ter sodelujejo pri pripravi, spreminjanju in izvajanju Strategije lokalnega razvoja. Člani LAS imajo pravico uresničevati svoje interese v skladu s cilji LAS ter biti obveščeni o delu in poslovanju LAS ter drugih relevantnih informacijah, povezanih z LAS.

Organi LAS so: Skupščina, Upravni odbor, Predsednica oziroma Predsednik, Podpredsednica oziroma Podpredsednik, Nadzorni odbor in Ocenjevalna komisija.

Mandat predsednika, podpredsednika, članov Upravnega in Nadzornega odbora ter ocenjevalne komisije LAS traja štiri leta. Vendar lahko mandat preneha predčasno, če oseba preneha biti član LAS. Po preteku štiriletnega obdobja je ista oseba lahko ponovno izvoljena ali imenovana na isto mesto. To omogoča kontinuiteto in možnost ponovne uporabe izkušenj in znanja posameznika v delovanju LAS.

Pri glasovanju v organih se preverja število prisotnih članov po interesnih skupinah. Če posamezna skupina presega 49 % prisotnih, se njeni glasovi pomnožijo s ponderjem, ki se določi pred glasovanjem. Ponder je prilagodljiv, saj se izračuna glede na največjo interesno skupino, ki ne sme preseči 49 % glasov. S tem se doseže uravnoteženo zastopanost med skupinami. Prav tako velja, da pri odločitvi Upravnega odbora o izbiri operacij najmanj 50% glasov prispevajo partnerji, ki niso javni organi, ter da je omogočena izbira po pisnem postopku.

SKUPŠČINA

Skupščina je najvišji organ LAS in jo sestavljajo vsi njeni člani. Skliče jo Predsednik LAS glede na potrebe LAS, najmanj enkrat letno. Na zahtevo članov, vodilnega partnerja ali Nadzornega odbora se lahko skliče tudi Skupščina, ki obravnava specifične zadeve.

Skupščina ima naslednje naloge in pristojnosti:

- na predlog Upravnega odbora potrdi letno poročilo o delu in finančno poročilo LAS,

- na predlog Upravnega odbora potrdi letni načrt aktivnosti,
- na predlog Upravnega odbora odloča o spremembi te pogodbe,
- sprejema splošne akte LAS in njihove spremembe,
- sodeluje pri pripravi Strategije lokalnega razvoja in jo potrdi na predlog Upravnega odbora,
- na predlog Upravnega odbora potrdi spremembe Strategije lokalnega razvoja,
- izmed članov LAS izvoli Predsednika, Podpredsednika ter člane Upravnega odbora in Nadzornega odbora,
- razreši Predsednika, Podpredsednika, člane Upravnega odbora in Nadzornega odbora, če ti delujejo v nasprotju s to pogodbo, splošnimi akti LAS, sklepi organov LAS ali v nasprotju z nameni in interesi LAS,
- lahko razreši člana Upravnega odbora, če se ta v obdobju dveh let ne udeleži več kot polovice sej Upravnega odbora,
- dokončno odloča o izključitvi člana iz LAS,
- na predlog Upravnega odbora potrdi vodilnega partnerja,
- daje Upravnemu odboru in Predsedniku navodila za delo,
- dokončno odloča o pritožbah zoper sklepe drugih organov, ki jih prizadeti lahko vloži v 15 dneh od vročitve sklepa oziroma od kar je izvedel ali bi lahko izvedel za sklep organa,
- dokončno odloča o obstoju nasprotja interesov,
- odloča o drugih zadevah, določenih s Pogodbo o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Zelena Istra, drugimi splošnimi akti LAS ali predpisi, in o najpomembnejših zadevah za LAS.

UPRAVNI ODBOR

Upravni odbor je organ odločanja in upravljanja ter najvišji izvršilni organ LAS, ki ga sestavljajo:

- štirje predstavniki javnega sektorja (občin, krajevnih skupnosti, javnih zavodov, javnih agencij, javnih skladov ali drugih oseb javnega prava),
- štirje predstavniki gospodarskega sektorja (gospodarskih družb, oseb, ki samostojno opravljajo dejavnost, kmetov, ki opravljajo tržno dejavnost, ali drugih pravnih oseb zasebnega prava, ustanovljenih za ustvarjanje ali delitev dobička),
- pet predstavnikov zasebnega sektorja (društev, zasebnih zavodov, ustanov in drugih nevladnih organizacij oziroma pravnih oseb zasebnega prava, ki niso ustanovljene za namene ustvarjanja ali delitve dobička, kmetov, ki ne opravljajo dejavnosti na trgu, in posameznikov).

Pri sestavi Upravnega odbora se poskuša upoštevati enakomerno teritorialno zastopanost, spolno uravnoteženost in vključevanje mladih. Upravni odbor ima možnost oblikovanja delovnih skupin za opravljanje nalog. Njegova odločanja morajo biti transparentna in nepristranska. Člani upravnega odbora odgovarjajo za obveznosti LAS, ki izhajajo iz ugotovljenih kršitev Upravnega odbora.

Upravni odbor ima naslednje naloge in pristojnosti:

- skrbi za učinkovito delovanje LAS, njeno plačilno sposobnost in usklajenost postopkov LAS z veljavno zakonodajo, kar zajema tudi ugotavljanje in preprečevanje tveganj, ki ogrožajo delovanje LAS,
- daje Predsedniku navodila za delovanje,
- skrbi za izvajanje sklepov Skupščine,
- se glede svojih odločitev lahko posvetuje z drugimi člani LAS,

- se seznani z izstopom člana,
- odloča o izključitvi člana,
- sprejme predlog Strategije lokalnega razvoja ter njene spremembe in jih da v potrditev Skupščini,
- sprejme letno poročilo o delu in finančno poročilo LAS, ki ju pripravi vodilni partner, in ju da v potrditev Skupščini,
- sprejme letni načrt aktivnosti LAS in ga po prejemu soglasja Nadzornega odbora da v potrditev Skupščini,
- sprejme odločitve, potrebne za izvajanje Strategije lokalnega razvoja, kar zajema tudi vzpostavitev sistema njenega spremljanja in vrednotenja,
- pripravi splošni akt LAS, v katerem opredeli postopek izvedbe javnih pozivov LAS, pregleden, neodvisen in odprt način izbire predlogov projektov za financiranje in nepristranska merila za izbor projektov, in ga da v potrditev Skupščini,
- imenuje člane in nadomestne člane Ocenjevalne komisije,
- se seznani s poročilom Ocenjevalne komisije in preveri pravilnost postopka ocenjevanja,
- na podlagi poročila Ocenjevalne komisije odloča o projektih,
- na podlagi poročila Ocenjevalne komisije odloča o projektih, ki jih predlaga LAS,
- na podlagi poročila Ocenjevalne komisije izda sklep o financiranju posameznega projekta. Če upravni odbor ugotovi, da je poročilo Ocenjevalne komisije pomanjkljivo ali nepravilno, mora Ocenjevalno komisijo pozvati, da poročilo dopolni oziroma ponovno izvede ocenjevanje,
- izvaja evalvacijo rezultatov izbranih projektov za financiranje,
- predlaga projekte, ki jih lahko izvaja LAS,
- izmed članov LAS izbere vodilnega partnerja in da izbor v potrditev Skupščini,
- določi besedilo pogodbe z vodilnim partnerjem,
- odloča o višini članarine,
- opravlja druge naloge, določene s Pogodbo o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Zelena Istra, drugimi splošnimi akti LAS ali predpisi, in naloge, ki mu jih naloži Skupščina.

PREDSEDNİK

Predsednik LAS je zastopnik LAS in hkrati predsednik Upravnega odbora. Opravlja svoje delo v skladu z navodili Skupščine in Upravnega odbora. Po pisnem pooblastilu lahko določene naloge prenese na vodilnega partnerja. Za svoje delo je odgovoren Skupščini in Upravnemu odboru.

Predsednik ima sledeče naloge in pristojnosti:

- samostojno in neomejeno predstavlja in zastopa LAS,
 - sklicuje in vodi seje Upravnega odbora LAS,
- skrbi za izvajanje sklepov Upravnega odbora,
- sklicuje in vodi seje Skupščine LAS in
- opravlja druge naloge, določene s Pogodbo o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Zelena Istra, drugimi splošnimi akti LAS ali predpisi, in naloge, ki mu jih naložita Upravni odbor ali Skupščina.

PODPREDSEDNİK

Podpredsednik ima vlogo nadomeščanja Predsednika in prevzema vse njegove pristojnosti v primeru, ko je Predsednik odsoten, nedosegljiv, nezmožen za delo, ali če mu

Predsednik podeli pooblastilo. Podpredsednik je odgovoren Skupščini, Upravnemu odboru in Predsedniku za svoje delo.

NADZORNI ODBOR

Nadzorni odbor je nadzorni organ LAS, ki ga sestavljajo en predstavnik javnega sektorja, en predstavnik gospodarskega sektorja in en predstavnik zasebnega sektorja. Nadzorni odbor ima lahko tudi enega nadomestnega člana, ki sodeluje pri delu, vendar nima pravice odločanja, kadar so prisotni člani iz osnovnega sestava. Član Nadzornega odbora ne more hkrati biti član Upravnega odbora, oseba, ki opravlja pravne ali finančno-računovodske posle za LAS, ali oseba, ki dela pri vodilnem partnerju. Člani Nadzornega odbora lahko sodelujejo na sejah Upravnega odbora, vendar brez pravice glasovanja. Nadzorni odbor ima pravico do vpogleda v vso dokumentacijo LAS. Za svoje delo je odgovoren Skupščini.

Nadzorni odbor ima sledeče naloge in pristojnosti:

- nadzira finančno in materialno poslovanje LAS,
- nadzira delo Predsednika, Podpredsednika in Upravnega odbora,
- nadzira delo vodilnega partnerja,
- nadzira gospodarnost in zakonitost poslovanja LAS ter izvajanje SLR,
- na zahtevo Predsednika ali Upravnega odbora poda oceno o pravilnosti ali gospodarnosti posameznega posla LAS ali delovanja vodilnega partnerja,
- najmanj enkrat letno o svojem delu poroča Skupščini,
- pred sprejemom letnega poročila o delu in finančnega poročila LAS, poda Skupščini svoje mnenje o obeh poročilih,
- daje Upravnemu odboru soglasje k letnemu načrtu aktivnosti LAS,
- opravlja druge naloge, določene s Pogodbo o ustanovitvi lokalnega partnerstva LAS Zelena Istra, drugimi splošnimi akti LAS ali predpisi.

OCENJEVALNA KOMISIJA

Ocenjevalna komisija LAS ima naslednje naloge in odgovornosti: pregleduje vsebinsko ustreznost prijav na javne pozive LAS, ocenjuje prijave ter preverja zmožljivosti predlagateljev projekta za njihovo izvedbo. Pripravi poročilo o pregledu prijav, vključno z oceno posameznega projekta in določitvijo višine financiranja. Ocenjevalna komisija sestoji iz petih članov in dveh nadomestnih članov, ki jih imenuje Upravni odbor izmed neodvisnih strokovnjakov na predlog VP. Upravni odbor lahko razreši člana Ocenjevalne komisije v primeru kršitev pogodbe, splošnih aktov LAS, predpisov ali sklepov organov LAS. Član se izloči iz pregledovanja prijav, če je zasebno ali poslovno povezan s prijaviteljem ali partnerjem v projektu ali če obstaja nasprotje interesov. Seje Ocenjevalne komisije sklicuje VP, vodi jo predsednik. Ocenjevalna komisija je odgovorna Upravnemu odboru za svoje delo.

8. PRILOGE SLR

- Priloga: osnovni podatki o LAS in finančni načrt, vključno s finančno razdelitvijo po skladih

Priloga: Osnovni podatki o LAS

Ime LAS		<i>Las Zelena Istra</i>
Vključene občine	št. vključenih občin	<i>4</i>
	ime vključenih občin	<i>Ankaran, Izola, Koper, Piran</i>
Prebivalstvo skupaj	Prebivalstvo na območju LAS. Pri izračunu te spremenljivke se uporabi metoda izračuna za kazalnik rezultata 38 iz Priloge I k uredbi o strateških načrtih (ne upošteva se št. preb. iz naselij z več kot 10.000 prebivalci).	<i>54.257</i>
Financiranje iz več skladov	EKSRP	<i>DA</i>
	ESRR	<i>DA</i>
Vrste članov LAS	skupno število članov LAS	<i>64</i>
	št. članov iz javnega sektorja	<i>11</i>
	št. članov iz socialnega sektorja	<i>24</i>
	št. članov iz ekonomskega sektorja	<i>29</i>
Vrste članov v organih LAS (organ odločanja - ki potrjuje operacije: upravni odbor ali skupščina)	skupno število članov (upravni odbor)	<i>13</i>
	št. članov iz javnega sektorja	<i>4</i>
	št. članov iz socialnega sektorja	<i>5</i>
	št. članov iz ekonomskega sektorja	<i>4</i>
	št. članov po spolu (št. žensk)	<i>5</i>
	št. članov po spolu (št. moških)	<i>8</i>
	št. članov - mladih	<i>0</i>

Kazalniki za sklad EKSRP (po letih)

Kazalnik (vpis, iz pogl. 5.1 SLR)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj ciljna vrednost
R.27 Okoljska ali podnebna uspešnost zaradi naložb na podeželju: število operacij, ki prispevajo k ciljem na področju okoljske trajnostnosti, ter doseganje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podeželju.	0	0	0	0	1	1	1	3
R. 37 Rast in delovna mesta na podeželju: nova delovna mesta, ki prejemajo podporo v okviru projektov SKP.	0	0	0	0	0	0	1	1
R.39 Razvoj podeželskega gospodarstva: število podeželskih podjetij, vključno s podjetji na področju biogospodarstva, razvitih s podporo v okviru SKP.	0	0	0	0	0	0	1	1
R.40 Pametni prehod podeželskega gospodarstva: število strategij pametnih vasi, ki prejemajo podporo.	0	0	0	0	0	0	1	1
R.42 Spodbujanje socialne vključenosti: število oseb, zajetih v projekte socialnega vključevanja, ki prejemajo podporo.	0	0	0	10	15	15	10	50

Finančni načrt, vključno s finančno razdelitvijo po zadevnih skladih

Ime LAS	LAS Zelena Istra
Ime in naslov vodilnega partnerja LAS	SREDIŠČE ROTUNDA, Koper, so. p., Destradijev trg 11, 6000 Koper

Razdelitev sredstev po posameznem skladu

Vrsta podpore	Sklad	Stopnja podpore	(EU + SLO) (v EUR)	(v %)
Podpora za izvajanje operacij.	EKSRP	80% ali 65%	788.172,79	37,65%
	ESRR	80%	786.730,24	37,58%
Podpora za dejavnosti sodelovanja in njihovo pripravo, izbranih v okviru strategije	EKSRP	80% ali 65%	100.000,00	4,78%
	ESRR	80%	0	0,00%
Podpora za upravljanje, spremljanje in vrednotenje strategije ter njene animacije, vključno z olajševanjem izmenjav med deležniki	EKSRP	100%	209.362,87	10,00%
	ESRR	100%	209.362,87	10,00%
Skupaj			2.093.628,77	100%

Prispevek po posameznih skladih

Vir financiranja	EKSRP (EU + SLO) (v EUR)	ESRR (EU + SLO) (v EUR)	Skupaj (v EUR)
Prispevek sklada	1.097.535,66	996.093,11	2.093.628,77
Lastna soudeležba	289.507,90	249.023,28	538.531,18
Skupaj (v EUR)	1.387.043,56	1.245.116,39	2.632.159,95

**Finančni načrt - razdelitev sredstev po skladih
in vrstah podpore**

Vrsta podpore	Sklad (EU + SLO)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj
Podpora za izvajanje operacij	EKSRP	0,00	0,00	63.160,24	145.651,55	208.324,80	225.344,45	145.691,75	788.172,79
	ESRR	0,00	0,00	61.565,92	145.131,18	208.254,07	225.582,50	146.196,57	786.730,24
Podpora za dejavnosti sodelovanja in njihovo pripravo, izbranih v okviru strategije	EKSRP	0,00	0,00	0,00	50.000,00	50.000,00	0,00	0,00	100.000,00
	ESRR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Podpora za upravljanje, spremljanje in vrednotenje strategije ter njene animacije, vključno z olajševanjem izmenjav med deležniki	EKSRP	0,00	32.220,05	38.470,07	38.470,07	38.470,07	38.470,07	23.262,54	209.362,87
	ESRR	0,00	32.220,05	38.470,07	38.470,07	38.470,07	38.470,07	23.262,54	209.362,87
Skupaj		0,00	64.440,10	201.666,30	417.722,87	543.519,01	527.867,09	338.413,40	2.093.628,77